

Αριθμός Απόφασης: 1421/2025

Η
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
5^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της, την 18 Σεπτεμβρίου 2025, με την εξής σύνθεση:
Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Πρόεδρος, Μαρία Βύρρα, Μέλος- Εισηγήτρια, Μιχαήλ Οικονόμου, Μέλος.

Για να εξετάσει την από 25.07.2025, υπό Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1202/28.07.2025, προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα, με την επωνυμία «ΕΡΓΑΝΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και με διακριτικό τίτλο «Εργάνη ΑΤΕ» (εφ' εξής η «προσφεύγουσα»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά : «ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ» (εφ' εξής η «αναθέτουσα Αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή της, η προσφεύγουσα αιτείται να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη διακήρυξη, υπό Α.Δ.Α.Μ. 25PROC017143793, του Δήμου Ηλιούπολης, καθώς και ο διαγωνισμός για τους λόγους, που αναφέρονται στην προσφυγή, ώστε να επαναπροκηρυχθεί αυτός με νόμιμους όρους.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια,

Μελέτησε τα σχετικά έγγραφα,

Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1.Επειδή, για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, προκύπτει, ότι καταβλήθηκε και δεσμεύθηκε το νόμιμο παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017, ποσού 15.000,00€ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό 866444120956 0121 0036 και την εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών, με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»).

Αριθμός Απόφασης: 1421/2025

2.Επειδή, με την διακήρυξη, υπό Α.Δ.Α.Μ 25PROC017143793, προκηρύχθηκε ανοικτός δημόσιος διαγωνισμός, για την «ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΩΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΜΕ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΦΩΤΙΣΜΟ LED ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ», συνολικής εκτιμώμενης αξίας 4.650.809,10€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24% (προϋπολογισμός χωρίς Φ.Π.Α. 3.750.652,50€).” Η ως άνω διακήρυξη δημοσιεύθηκε στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., στις 03.07.2025, και έλαβε Α.Δ.Α.Μ. 25PROC017143793, καθώς και στην διαδικτυακή πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., υπό τον συστημικό αριθμό 376805.

3.Επειδή η επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία, ως εκ του αντικειμένου της, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης, άνευ Φ.Π.Α., και του χρόνου εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016, σύμφωνα με το άρθρ. 345 του ν. 4412/2016, η δε Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή, είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

4.Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή έχει ασκηθεί εμπροθέσμως, στις 25.07.2025. Σημειωτέον, ότι, εν προκειμένω, η δεκαήμερη προθεσμία προς άσκηση προσφυγής κατά διακήρυξης εκκινούσε από την τεκμαιρόμενη γνώση της διακήρυξης, η οποία ελάμβανε χώραν, σύμφωνα με το άρθρο 361 παρ. 1 (γ) του ν. 4412/2016, μετά την πάροδο δεκαπενθημέρου από την ανάρτηση της παρούσας διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ (03.07.2025). Δηλαδή, εφαρμοστέο είναι, εν προκειμένω, το άρθρο 361 του ν. 4412/2016 στην προγενέστερη μορφή του, προ της τροποποίησής του με το άρθρο 23 του ν. 5218/2025. Τούτο, διότι κρίσιμος χρόνος, από την άποψη του ισχύοντος νομοθετικού καθεστώτος, είναι ο χρόνος της διενέργειας του διαγωνισμού (Δ.Εφ.Αθ. 582/2024, 1/2024, Δ.Εφ.Πειραιά 497/2024, 493/2024 κ.ά) η δε ισχύς του νόμου 5218/2025, σύμφωνα με το άρθρο 80 αυτού, «αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως», ήτοι από 14.07.2025.

5.Επειδή η αναθέτουσα Αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 365 της παρ. 1 του ν. 4412/2016, κοινοποίησε, μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., την προσφυγή, στις 28.07.2025, στους

συμμετέχοντες και θιγόμενους από τυχόν αποδοχή της, προκειμένου αυτοί να λάβουν γνώση και να ασκήσουν ενδεχομένως το δικαίωμά τους παρέμβασης.

6.Επειδή η αναθέτουσα Αρχή υπέβαλε νομίμως και εμπροθέσμως, στις 06.08.2025, τις απόψεις της επί της κρινόμενης προσφυγής. Επί των ανωτέρω απόψεων, η προσφεύγουσα απέστειλε, στις 12.08.2025, στην ΕΑΔΗΣΥ υπόμνημα, το οποίο όμως είναι απαράδεκτο, διότι δεν αναρτήθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού.

7.Επειδή, όσον αφορά στην θεμελίωση του εννόμου συμφέροντος για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά όρων διακήρυξης, η προσφεύγουσα πρέπει να επικαλεσθεί άμεση βλάβη από τον όρο της διακήρυξης, ο οποίος παραβιάζει, κατ' αυτήν, τους κανόνες που αφορούν στις προϋποθέσεις συμμετοχής στον διαγωνισμό, στην διαδικασία επιλογής του αναδόχου ή στα εφαρμοστέα για την ανάδειξη του κριτήρια, σε σημείο που να αποκλείει ή να καθιστά ουσιωδώς δυσχερή την (λυσίτελή) συμμετοχή της στον διαγωνισμό (βλ. ενδεικτικά ΕΑ ΣτΕ 86/2018, 12-15/2018 Ολομ, 146-148/2016 Ολομ., ΕΑ 415/2014, Δημήτριος Γ. Ράικος, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, Β' έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2017, σελ. 756). Σε κάθε περίπτωση, βάσει της λεκτικής διατύπωσης του άρθρου 360 του ν. 4412/2016, το έννομο συμφέρον δύναται να θεμελιωθεί και επί τη βάσει της ενδεχόμενης βλάβης, εφ' όσον, παρέχεται επαρκής τεκμηρίωση των λόγων, που αποδεικνύουν με ενάργεια τον επικείμενο κίνδυνο, χωρίς να απαιτείται για την υποβολή προσφυγής κατά όρων διακήρυξης, να συνιστά ο προσφεύγων συμμετέχοντα στον διαγωνισμό. (βλ. απόφαση ΔΕΕ της 11ης-1-2005, C-26/03, StadtHalle, σκέψη 40).

8. Επειδή η προσφεύγουσα, η οποία δεν έχει υποβάλει προσφορά στον εν θέματι διαγωνισμό, θεμελιώνει, κατ' αρχήν, έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής, ως ενδεχομένως βλαπτόμενη, δεδομένου ότι στρέφεται κατά όρων της διακήρυξης, οι οποίοι, κατά τους ισχυρισμούς της, καθιστούν αδύνατη ή δυσχεραίνουν ουσιωδώς την συμμετοχή της στον διαγωνισμό, στον οποίο επιθυμεί να συμμετάσχει. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα δηλώνει, ότι δραστηριοποιείται στο αντικείμενο του διαγωνισμού, αλλ' ότι οι πληττόμενοι, με την προσφυγή της, όροι της διακήρυξης καθιστούν αδύνατη την συμμετοχή της στην προκείμενη

διαγωνιστική διαδικασία. Για την θεμελίωση του εννόμου συμφέροντος και της βλάβης της για την προσβολή όρων της διακήρυξης, αρκεί κατ' αρχήν η επίκληση, ότι ενδιαφέρεται να συμμετέχει στον διαγωνισμό, με βάση το γεγονός, ότι δραστηριοποιείται επαγγελματικά στο αντικείμενο της δημοπρατούμενης σύμβασης (ΑΕΠΠ 7ΜΕΛΟΥΣ 3/2018, σκ. 10). Καταληκτικώς, το έννομο συμφέρον της προσφεύγουσας επαρκώς θεμελιώνεται στην άσκηση συναφούς με το αντικείμενο της ένδικης διαγωνιστικής διαδικασίας δραστηριότητας και στην επίκληση της βλάβης της από τους πληττόμενους όρους της διακήρυξης (Δ.Εφ.Αθ. 412/2025).

9. Επειδή, κατά πάγια νομολογία, η αναθέτουσα Αρχή είναι, κατ' αρχήν, ελεύθερη να διαμορφώνει κατά την κρίση της τους όρους της διακήρυξης, για την ανάθεση της σύμβασης προμήθειας, καθορίζοντας τις τεχνικές προδιαγραφές, με βάση τις ανάγκες της και την σκοπιμότητα χρήσης των υπό προμήθεια προϊόντων, η δε θέσπιση, με την διακήρυξη, των προδιαγραφών που η αναθέτουσα Αρχή κρίνει πρόσφορες ή αναγκαίες για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών της, δεν παραβιάζει τους κανόνες του ανταγωνισμού εκ μόνου του λόγου, ότι συνεπάγεται αδυναμία συμμετοχής στον διαγωνισμό ή καθιστά ουσιωδώς δυσχερή την συμμετοχή σ' αυτόν διαγωνιζομένων τινών, των οποίων τα προϊόντα δεν πληρούν τις προδιαγραφές αυτές, δεδομένου ότι από την φύση τους οι προδιαγραφές περιορίζουν τον κύκλο των δυναμένων να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό προσώπων, η δε σκοπιμότητα της θέσπισής τους εν γένει απαραδέκτως αμφισβητείται από τον προτιθέμενο να μετάσχει στον διαγωνισμό. Ελέγχονται, όμως, και στην περίπτωση αυτήν, οι τεχνικές προδιαγραφές από της άποψης της τήρησης του εγχώριου και ενωσιακού δικαίου και περαιτέρω της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων καθώς και της αρχής της αναλογικότητας (βλ. ΣτΕ. 9/2015 (ΑΣΦ), Ε.Α. 415/2014, 354/2014, 257/2010 κ.ά.).

10. Επειδή, όπως ορίζεται στο άρθ. 18 του ν. 4412/2016 και όπως παγίως έχει κριθεί (ΕΑ ΣτΕ Β' Τμήμα 1135/2010), οι όροι της διακήρυξης διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης δημόσιας προμήθειας πρέπει να μη παραβιάζουν τις θεμελιώδεις αρχές του ελεύθερου ανταγωνισμού και της ίσης μεταχείρισης των επιχειρηματιών (βλ. μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης

μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, C-496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33).

11. Επειδή, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από την νομολογία, η Διοίκηση είναι, κατ' αρχήν, ελεύθερη να διαμορφώνει, κατά την ευρεία διακριτική ευχέρεια και κρίση της, τους όρους της διακήρυξης, ως προς τις τεχνικές προδιαγραφές των προς προμήθεια ειδών, καθορίζοντας τα ειδικότερα τεχνικά χαρακτηριστικά τους και τις ανάγκες της Υπηρεσίας, από ποσοτική και ποιοτική άποψη. Η θέσπιση, με την διακήρυξη, των προδιαγραφών που η αναθέτουσα Αρχή κρίνει πρόσφορες ή αναγκαίες, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών της, δεν παραβιάζει τους κανόνες του ανταγωνισμού εκ μόνου του λόγου, ότι συνεπάγεται αδυναμία συμμετοχής στον διαγωνισμό ή καθιστά ουσιωδώς δυσχερή την συμμετοχή σε αυτόν των προμηθευτών, των οποίων τα προϊόντα δεν πληρούν τις προδιαγραφές αυτές, δεδομένου ότι από την φύση τους οι προδιαγραφές περιορίζουν τον κύκλο των δυναμένων να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό προσώπων. Επιπλέον, έχει παγίως κριθεί, ότι η σκοπιμότητα ή η ανάγκη θέσπισης της πληττόμενης προδιαγραφής, απαραδέκτως αμφισβητούνται, από τον προτιθέμενο να μετάσχει στον διαγωνισμό, και επίσης, ότι απαραδέκτως αυτός αμφισβητεί την σκοπιμότητα της επιλογής από την αναθέτουσα Αρχή του πληττόμενου όρου και προσπαθεί να καθορίσει και να προδιαγράψει, αυτός, τα τεχνικά χαρακτηριστικά του προς προμήθεια είδους, με βάση της δικές του επαγγελματικές ανάγκες και δυνατότητες, και με δικά του κριτήρια, διαφορετικά από εκείνα, που η αναθέτουσα Αρχή, κατ' εκτίμηση των αναγκών της, προσδιόρισε, ως αναγκαία (ΣτΕ 3719/2011, 2/2011, Ε.Α. ΣτΕ 201/2017, 354/2014, 676/2011, 1354, 1305, 670/2009, ΔΕφΑΘ 491/2011, ΔΕφΘεσ/νίκης 111/2013, ΔΕφΑΘ 226/2013, Ε.Α. ΣτΕ 133/2012). Ελέγχονται, όμως, και στην περίπτωση αυτήν, οι τεχνικές προδιαγραφές από της άποψης της τήρησης του εγχώριου και ενωσιακού δικαίου και περαιτέρω της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, καθώς και της αρχής της αναλογικότητας (βλ. ΣτΕ 9/2015 (ΑΣΦ), Ε.Α. 415/2014, 354/2014, 257/2010, Ε.Α. 3719/2011). Σημειωτέον, ότι, ως προς την έννοια του άρθρου 58 της Οδηγίας 2014/24, έχει κριθεί, ότι η

αναθέτουσα Αρχή είναι σε θέση να αξιολογήσει καλύτερα τις δικές της ανάγκες και για τον λόγο αυτόν ο Ενωσιακός νομοθέτης της παρεχώρησε ευρεία διακριτική ευχέρεια, όσον αφορά στον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής, όπως συνάγεται ιδίως από την επαναλαμβανόμενη χρήση του ρήματος «μπορεί», στο άρθρο αυτό. Έτσι, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του ως άνω άρθρου, η αναθέτουσα Αρχή διαθέτει ορισμένη ευχέρεια για τον καθορισμό των όρων συμμετοχής σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, τους οποίους θεωρεί, ότι σχετίζονται και είναι ανάλογοι με το αντικείμενο της σύμβασης και κατάλληλοι για να διασφαλίσουν, ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες και την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την εκτέλεση της προς ανάθεση σύμβασης. Ειδικότερα, κατά την παράγραφο 4 του εν λόγω άρθρου, η αναθέτουσα Αρχή εκτιμά ελευθέρως τους όρους συμμετοχής, τους οποίους κρίνει κατάλληλους να εξασφαλίσουν, κατά την άποψή της, μεταξύ άλλων, την εκτέλεση της σύμβασης στο επιθυμητό γι' αυτήν επίπεδο ποιότητας (βλ. απόφαση του ΔΕΕ της 31.3.2022 στην υπόθεση C-195/2021, LB κ. Smetna Palata na Republika Bulgaria).

12. Επειδή η προσφεύγουσα, με τον Α.1 λόγο της προσφυγής, επικαλείται: *«Α1. Περιοριστική του ανταγωνισμού και φωτογραφική η απαίτηση Α/Α 5 περί οπτικής μονάδας για τα Φωτιστικά LED 1 έως 34».*

13. Επειδή, ως προς τον Α.1 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Στο «Κεφάλαιο 1: Τεχνικές προδιαγραφές» του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, για τον Α/Α 5 «Οπτική μονάδα», προβλέπονται οι εξής προδιαγραφές: *«Η οπτική μονάδα θα αποτελείται από στοιχεία LED και θα περιλαμβάνει σύστημα ανακλαστήρων κατασκευασμένων από αλουμίνιο υψηλής καθαρότητας με μικρή περιεκτικότητα σε χαλκό. Οι ανακλαστήρες θα έχουν 95% ανακλαστικότητα κατ' ελάχιστο. Τα LED δεν θα φέρουν δικό τους πλαστικό φακό, για την αποφυγή του κιτρινίσματος και των συνεπειών του.»*. Η αναθέτουσα, με τις απόψεις, επάγεται τα εξής: *«Η απαίτηση για οπτική μονάδα με ανακλαστήρες υψηλής καθαρότητας δεν συνιστά αδικαιολόγητο περιορισμό του ανταγωνισμού, αλλά τεχνικά τεκμηριωμένη επιλογή της αναθέτουσας αρχής. Επί του πρώτου λόγου της προσφυγής, όπου αμφισβητείται η επιλογή της διακήρυξης να απαιτήσει τη χρήση ανακλαστήρων αλουμινίου αντί για πλαστικούς φακούς (lenses) από*

PMMA ή PC, σημειώνεται ότι πρόκειται για τεχνική επιλογή απολύτως τεκμηριωμένη, διαδεδομένη και τεχνολογικά δικαιολογημένη, η οποία εξυπηρετεί συγκεκριμένες ανάγκες αξιοπιστίας, αντοχής και συντήρησης στον χρόνο. Κατά το άρθρο 54 Ν. 4412/2016, οι τεχνικές προδιαγραφές επιτρέπεται να διαμορφώνονται από τις αναθέτουσες αρχές με βάση τις λειτουργικές και τεχνικές ανάγκες της σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι δεν προκαλούν αδικαιολόγητα εμπόδια στον ανταγωνισμό. Η χρήση τεχνολογίας ανακλαστήρων αντί για φακούς (lenses) στη συγκεκριμένη περίπτωση δικαιολογείται επαρκώς από: ο Τεχνικά χαρακτηριστικά αντοχής και ανθεκτικότητας της επιλεγείσας λύσης, ειδικά όσον αφορά την αποφυγή κιτρινίσματος ή γήρανσης του πλαστικού υλικού. ο Ομοιομορφία φωτισμού και υψηλό ποσοστό απόδοσης φωτεινής δέσμης με ανακλαστήρες 95% καθαρής ανακλαστικότητας, στοιχείο κρίσιμο για αστική και οδική ασφάλεια. Η επιλογή αυτή εδράζεται σε κριτήρια απόδοσης και ποιότητας, που άπτονται του δημοσίου συμφέροντος, της αειφορίας και της τεχνικής επάρκειας της σύμβασης. Συνεπώς, τεκμηριώνει την αναλογικότητα και αναγκαιότητα του όρου, χωρίς να συνιστά αθέμιτο περιορισμό. Ειδικότερα, οι πλαστικοί φακοί, παρότι διαδεδομένοι σε εφαρμογές γενικού ή διακοσμητικού φωτισμού, παρουσιάζουν γνωστούς περιορισμούς σε θερμική αντοχή και φωτοχημική σταθερότητα. Συγκεκριμένα: Οι πλαστικοί φακοί, όπως το ακρυλικό (PMMA) και το πολυκαρβονικό (PC), εμφανίζουν σημαντικούς θερμικούς και φωτοτεχνικούς περιορισμούς, οι οποίοι καθιστούν τη χρήση τους προβληματική σε απαιτητικές εφαρμογές, όπως ο οδοφωτισμός. Ειδικότερα, το PMMA αντέχει συνεχώς μόνο έως ~70–90°C, ενώ το PC έως ~125°C, ανάλογα με την ποιότητά του (<https://technolight.pl/en/aluminium-reflectors-vs-plastic-lenses-2/>). Σε πραγματικές συνθήκες, κοντά στη θερμοκρασία επαφής των LED (junction temperature), παρατηρούνται αλλοιώσεις λόγω θερμικής κόπωσης (thermal cycling), όπως παραμορφώσεις, θόλωση και απώλεια οπτικής ακρίβειας, συνημμένο Α1-ΕΙΚΟΝΕΣ (Εικόνα 2) . Η έκθεση σε φως υψηλής έντασης με πλούσιο μπλε φάσμα, σε συνδυασμό με αυξημένες θερμοκρασίες, επιταχύνει την φωτοχημική υποβάθμιση των φακών. Ο μηχανισμός αυτός περιλαμβάνει κιτρίνισμα και δημιουργία θαμπάδας, με χαρακτηριστικές ενεργοποιήσεις διάσπασης στην περιοχή των 30–48 kJ/mol (<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0141391019301193>)...

Η μειωμένη διαφάνεια των πλαστικών φακών στο πέρασμα του χρόνου πρέπει να συνεκτιμάται στον υπολογισμό του συντελεστή συντήρησης (*maintenance factor*), καθώς υλικά όπως το PMMA και το PC υποβαθμίζονται πολύ ταχύτερα σε σχέση με τον συνδυασμό ανακλαστήρα αλουμινίου και επίπεδου γυαλιού ασφαλείας, (https://www.agcled.com/blog/guide-understanding-lighting-maintenancefactor.html?utm_source=chatgpt.com). Επιπλέον, οι ανακλαστήρες προσφέρουν ανώτερη οπτική απόδοση, επιτρέποντας ακριβέστερη διανομή της φωτεινής δέσμης και πιο ομοιόμορφο φωτισμό με μειωμένη θάμβωση (*glare*). Σε αντίθεση με τους πλαστικούς φακούς που συγκεντρώνουν το φως σε περιορισμένη επιφάνεια, οι ανακλαστήρες διαχέουν ομοιόμορφα τη φωτεινότητα, περιορίζοντας το φαινόμενο της επιφανειακής θάμβωσης (*veiling luminance*). Τέλος, από πλευράς αντοχής και περιβαλλοντικής σταθερότητας, οι ανακλαστήρες αλουμινίου —ιδίως σε συνδυασμό με γυαλί ασφαλείας— επιδεικνύουν μεγαλύτερη ανθεκτικότητα σε υπεριώδη ακτινοβολία, διακυμάνσεις θερμοκρασίας και μηχανικές καταπονήσεις (ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ). Αντιθέτως, τα πλαστικά υλικά, εκτός από τη φωτοχημική υποβάθμιση, εμφανίζουν απώλεια κρουστικής αντοχής και μεταχρωματισμό (κιρίνισμα) κατά την υπαίθρια χρήση (https://www.lsrpf.com/blog/polycarbonate-vsacrylic-what-to-know-about-these-different-plastics?utm_source=chatgpt.com)... Οι ανακλαστήρες υψηλής καθαρότητας προσφέρουν αυξημένη θερμική σταθερότητα, απλοποιημένη συντήρηση και ενίσχυση της αποδοτικότητας σε συγκεκριμένες συνθήκες εξωτερικού οδοφωτισμού, ειδικά σε περιοχές με έντονη UV ακτινοβολία ή έντονη ρύπανση. Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε ούτε απέδειξε με την προδικαστική προσφυγή, ως όφειλε, ότι η πληττόμενη τεχνική προδιαγραφή δεν είναι αναγκαία και δικαιολογημένη σε σχέση με τις ανάγκες που επιδιώκει να καλύψει η αναθέτουσα αρχή μέσω του προκείμενου διαγωνισμού (πρβλ. ΔΕφΑΘ 1246/2021, σκ .9) και, επομένως, ο περί φωτογραφικού χαρακτήρα ισχυρισμός της είναι απορριπτέος. Επομένως, η τεχνική προδιαγραφή είναι τεχνικά αιτιολογημένη και θεμελιώνεται στο άρθρο 54 παρ. 4 και 18 Ν. 4412/2016, σε συνδυασμό με τις αρχές αναλογικότητας, διαφάνειας και δημοσίου συμφέροντος, δεν δημιουργεί αδικαιολόγητο περιορισμό ανταγωνισμού, αφού δεν αποκλείει την πρόσβαση σε ευρύ φάσμα παραγωγών που διαθέτουν τη σχετική τεχνογνωσία, δεν έχει φωτογραφικό χαρακτήρα,

καθώς δεν κατονομάζει κατασκευαστή ούτε τεκμηριώνεται αποκλειστικότητα. Αντιθέτως, υπηρετεί την ποιότητα, ανθεκτικότητα και ασφάλεια του έργου φωτισμού, που αποτελεί κύριο στόχο της σύμβασης...». Εν προκειμένω, η αναθέτουσα, με τις απόψεις, αιτιολογεί επαρκώς την ανάγκη συμπερίληψης στην διακήρυξη ανακλαστήρων αλουμινίου επισημαίνοντας, ότι η χρήση τεχνολογίας ανακλαστήρων αντί για φακούς (lenses), στην συγκεκριμένη περίπτωση, δικαιολογείται επαρκώς από: α) Τεχνικά χαρακτηριστικά αντοχής και ανθεκτικότητας της επιλεγείσας λύσης, ειδικά όσον αφορά στην αποφυγή κιτρινίσματος ή γήρανσης του πλαστικού υλικού, και β) Ομοιομορφία φωτισμού και υψηλό ποσοστό απόδοσης φωτεινής δέσμης με ανακλαστήρες 95% καθαρής ανακλαστικότητας, στοιχείο κρίσιμο για την αστική και οδική ασφάλεια. Η επιλογή αυτή εδράζεται σε κριτήρια απόδοσης και ποιότητας, της αειφορίας και της τεχνικής επάρκειας της σύμβασης. Όπως υπογραμμίζει η αναθέτουσα, τα πλαστικά υλικά, εκτός από την φωτοχημική υποβάθμιση, εμφανίζουν απώλεια κρουστικής αντοχής και μεταχρωματισμό (κιτρίνισμα) κατά την υπαίθρια χρήση, ενώ οι ανακλαστήρες υψηλής καθαρότητας προσφέρουν αυξημένη θερμική σταθερότητα, απλοποιημένη συντήρηση και ενίσχυση της αποδοτικότητας σε συγκεκριμένες συνθήκες εξωτερικού οδοφωτισμού, ειδικώς σε περιοχές με έντονη UV ακτινοβολία ή έντονη ρύπανση. Σημειωτέον, ότι, ως προς την έννοια του άρθρου 58 της Οδηγίας 2014/24, έχει κριθεί, ότι η αναθέτουσα Αρχή είναι σε θέση να αξιολογήσει καλύτερα τις δικές της ανάγκες και, για τον λόγο αυτόν, ο Ενωσιακός νομοθέτης της παρεχώρησε ευρεία διακριτική ευχέρεια, όσον αφορά στον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής, όπως συνάγεται ιδίως από την επαναλαμβανόμενη χρήση του ρήματος «μπορεί» στο άρθρο αυτό. Έτσι, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του ως άνω άρθρου, η αναθέτουσα Αρχή διαθέτει ορισμένη ευχέρεια για τον καθορισμό των όρων συμμετοχής σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, τους οποίους θεωρεί, ότι σχετίζονται και είναι ανάλογοι με το αντικείμενο της σύμβασης και κατάλληλοι για να διασφαλίσουν, ότι ο υποψήφιος ή προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες και την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, για την εκτέλεση της προς ανάθεση σύμβασης. Ειδικότερα, κατά την παράγραφο 4 του εν λόγω άρθρου, η αναθέτουσα Αρχή εκτιμά ελευθέρως τους όρους συμμετοχής, τους οποίους κρίνει κατάλληλους να εξασφαλίσουν, κατά την άποψή της, μεταξύ άλλων, την

εκτέλεση της σύμβασης στο επιθυμητό γι' αυτήν επίπεδο ποιότητας (βλ. απόφαση του ΔΕΕ της 31.3.2022 στην υπόθεση C-195/2021, LB κ. Smetna Palata na Republika Bulgaria). Η δε προσφεύγουσα απαραδέκτως αμφισβητεί την σκοπιμότητα επιλογής των επίμαχων τεχνικών προδιαγραφών, δεδομένου ότι πλήττεται ευθέως η σχετική ανέλεγκτη κρίση της Διοίκησης (Δ.Εφ.Αθ. 1506/2025). Απορριπτέα τυγχάνει η επίκληση από την προσφεύγουσα της υπ' αριθμό 1496/2023 απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, βάσει της αρχής της αυτοτέλειας των διαγωνισμών. Περαιτέρω, εκεί το αντικείμενο του διαγωνισμού αφορούσε σε «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΜΕΣΩ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΟΔΟΦΩΤΙΣΜΟΥ», ενώ ο νυν διαγωνισμός αφορά σε «ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΩΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΜΕ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΦΩΤΙΣΜΟ LED ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ». Μάλιστα, στο κεφάλαιο «1.2 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ» του Παραρτήματος Ι της εν θέματι Διακήρυξης, ρητώς αναφέρονται τα εξής: «Σκοπός της Σύμβασης είναι η εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας η αναβάθμιση του φωτισμού στον Δήμο και η εναρμόνιση αυτού στα νέα πρότυπα. Το μέσο για την επίτευξη του παραπάνω στόχου είναι η αντικατάσταση των συμβατικών φωτιστικών με φωτιστικά νέας γενιάς LED... Με την υλοποίηση της σύμβασης προβλέπεται η ετήσια εξοικονόμηση 2.077.531 Wh/έτος. Ο Δήμος Ηλιούπολης έχει εκπονήσει Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας στο οποίο προβλέπονται παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στον οδοφωτισμό με σημαντική περιβαλλοντική ωφέλεια (μείωση εκπομπών CO2).». Απορριπτέοι τυγχάνουν οι ειδικότεροι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας, περί φωτογραφικότητας. Τούτο, διότι ισχυρισμοί περί «φωτογραφικής» περιγραφής υπό προμήθεια ειδών, τα οποία κατασκευάζει ή προμηθεύει μία συγκεκριμένη κατονομαζόμενη εταιρεία, και ιδίως το γεγονός της ταύτισης των τεχνικών προδιαγραφών με προϊόντα της εταιρείας αυτής, δεν καθιστούν, άνευ ετέρου, μη νόμιμη την σχετική προδιαγραφή, όταν προβάλλονται από την αναθέτουσα Αρχή ειδικοί λόγοι, που δικαιολογούν την θέσπισή τους (Δ.Εφ. Ιωαν. 114/2025, ΣτΕ 1140/2010, ΔΕφΘεσ/κης 1261/2018). Βάσει των ανωτέρω, ο Α.1 λόγος της προσφυγής είναι απορριπτέος.

14. Επειδή, με τον Α.2 λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επικαλείται τα εξής: «Περιοριστική του ανταγωνισμού και φωτογραφική η απαίτηση Α/Α 4

περί πτερυγίων απαγωγής θερμότητας (ψήκτρες) στο σώμα του φωτιστικού για τα Φωτιστικά LED 1 έως 23».

15. Επειδή, ως προς τον Α.2 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Στο «Κεφάλαιο 1: Τεχνικές προδιαγραφές» του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, για τον Α/Α 4, «Σώμα φωτιστικού», προβλέπονται οι εξής προδιαγραφές: «Το φωτιστικό στο επάνω μέρος του θα φέρει πτερύγια απαγωγής θερμότητας (ψήκτρες) ώστε να διασφαλίζει σωστή θερμική διασπορά και να αποτρέπεται η υπέρβαση της θερμοκρασίας στα κρίσιμα εξαρτήματα και υλικά.». Η αναθέτουσα, με τις απόψεις, επάγεται τα εξής: «Επί του δευτέρου λόγου της προσφυγής, αναφορικά με την απαίτηση ύπαρξης ψυκτρών στα φωτιστικά οδοφωτισμού, κατ' αρχάς, η αναθέτουσα αρχή διατηρεί διακριτική ευχέρεια να καθορίσει τις τεχνικές απαιτήσεις των υπό προμήθεια προϊόντων, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές είναι αιτιολογημένες, τεχνικά αναγκαίες και αναλογικές προς τον επιδιωκόμενο σκοπό (πρβλ. ΣτΕ 1908/2014, 3294/2017). Η πρόβλεψη ψυκτρών δεν συνιστά *per se* περιορισμό, αλλά τεχνική επιλογή προκειμένου να διασφαλιστεί: -η θερμική σταθερότητα των φωτιστικών σε εξωτερικό, ιδιαίτερα επιβαρυμένο περιβάλλον, -η παράταση του χρόνου ζωής των LED modules και των drivers, -η ελαχιστοποίηση κινδύνων υπερθέρμανσης, που μπορεί να οδηγήσουν σε βλάβες, απώλεια φωτεινής ροής ή πρόωρη απόσυρση εξοπλισμού. Οι εξωτερικές ψήκτρες είναι κρίσιμος μηχανισμός απαγωγής θερμότητας από τα LEDs και διασφαλίζουν την αποδοτική και μακροχρόνια λειτουργία του φωτιστικού. Αποτελούν πάγια κατασκευαστική πρακτική σε φωτιστικά δρόμων, αναγνωρισμένη από τη διεθνή και ευρωπαϊκή αγορά. Ο ισχυρισμός ότι μόνο μία εταιρεία μπορεί να καλύψει την απαίτηση για ψήκτρες είναι πραγματολογικά αβάσιμος... Η μέθοδος αυτή είναι η πλέον διαδεδομένη στη βιομηχανία. Η παθητική ψύξη μέσω πτερυγίων αποτελεί την πιο καθιερωμένη τεχνική θερμικής διαχείρισης όχι μόνο στον φωτισμό, αλλά και σε πληθώρα άλλων ηλεκτρονικών εφαρμογών — από υπολογιστές και τροφοδοτικά έως inverters, LED οθόνες και τηλεπικοινωνιακές μονάδες. Είναι αθόρυβη, δεν απαιτεί συντήρηση και αποτελεί πρότυπο αξιοπιστίας στη σύγχρονη βιομηχανία. Επιπλέον, η προσφεύγουσα επιχειρεί να συνδέσει τεχνηέντως την ύπαρξη ψυκτρών με αυξημένες ανάγκες συντήρησης και, κατ' επέκταση, με περιβαλλοντική επιβάρυνση λόγω εκπομπών CO₂. Ο

ισχυρισμός αυτός είναι ατεκμηρίωτος και τεχνικά αστήρικτος: οι ψύκτρες, αντί να αυξάνουν, μειώνουν τη συχνότητα συντήρησης, καθώς εξασφαλίζουν σταθερή θερμική απόδοση και επιμηκύνουν τη διάρκεια ζωής των φωτιστικών, άρα περιορίζουν τις παρεμβάσεις και τις αντικαταστάσεις. Ο σχεδιασμός τους είναι κατάλληλος ακόμη και για περιβάλλοντα με ρύπους, χωρίς να υπονομεύεται η λειτουργία τους. Η διαφοροποίηση των απαιτήσεων δεν έχει καμία σχέση με τις συνθήκες λειτουργίας των φωτιστικών ή με το αν «εκτίθενται περισσότερο» ή λιγότερο. Έχει να κάνει με τη σημασία που έχουν τα φωτιστικά οδοφωτισμού σε τέτοιου είδους έργα. Σε ένα τόσο μεγάλο έργο, ο οδοφωτισμός είναι το κρίσιμο τμήμα που επηρεάζει καθοριστικά την ενεργειακή απόδοση, την οδική ασφάλεια και τη συνολική επιτυχία του έργου. Αντίθετα, τα φωτιστικά πάρκων και πλατειών, δεν καθορίζουν τη βιωσιμότητα του έργου και το συνολικό του αποτέλεσμα. Επιπρόσθετα, τα φωτιστικά πάρκων και πλατειών έχουν και έντονη αισθητική διάσταση, αφού συχνά επιλέγονται με βάση τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό του χώρου. Επομένως, τα κριτήρια επιλογής τους διαφοροποιούνται και η διακήρυξη δεν θα μπορούσε να τα υπάγει στις ίδιες αυστηρές τεχνικές προδιαγραφές με τα φωτιστικά οδοφωτισμού...». Εν προκειμένω, η αναθέτουσα, με τις απόψεις, αιτιολογεί επαρκώς την ανάγκη συμπερίληψης, στην διακήρυξη, ψηκτρών. Τούτο, διότι η αναθέτουσα εκθέτει ότι, διά της ύπαρξης ψηκτρών στα φωτιστικά οδοφωτισμού, επιτυγχάνεται: α) η θερμική σταθερότητα των φωτιστικών σε εξωτερικό, ιδιαίτερα επιβαρυμένο περιβάλλον, β) η παράταση του χρόνου ζωής των LEDs, και γ) η ελαχιστοποίηση κινδύνων υπερθέρμανσης, που μπορεί να οδηγήσουν σε βλάβες, απώλεια φωτεινής ροής ή πρόωρη απόσυρση εξοπλισμού. Ως εκ τούτου, οι εξωτερικές ψήκτρες είναι κρίσιμος μηχανισμός απαγωγής θερμότητας από τα LEDs και διασφαλίζουν την αποδοτική και μακροχρόνια λειτουργία του φωτιστικού. Άλλωστε, σύμφωνα με το κεφάλαιο 1.2 του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, «Σκοπός της Σύμβασης είναι η εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας η αναβάθμιση του φωτισμού στον Δήμο και η εναρμόνιση αυτού στα νέα πρότυπα. Το μέσο για την επίτευξη του παραπάνω στόχου είναι η αντικατάσταση των συμβατικών φωτιστικών με φωτιστικά νέας γενιάς LED... Με την υλοποίηση της σύμβασης προβλέπεται η ετήσια εξοικονόμηση 2.077.531 Wh/έτος...». Κατά τα παγίως κρινόμενα, η θέσπιση με την διακήρυξη των προδιαγραφών, που η αναθέτουσα Αρχή κρίνει πρόσφορες ή αναγκαίες

για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών της και για την εξασφάλιση των συμφερόντων της, δεν παραβιάζει τους κανόνες του ανταγωνισμού εκ μόνου του λόγου, ότι συνεπάγεται αδυναμία συμμετοχής στον διαγωνισμό ή καθιστά ουσιαστικά δυσχερή την συμμετοχή σε αυτόν οικονομικών φορέων, η τεχνική προσφορά των οποίων δεν πληροί τις προδιαγραφές αυτές, δεδομένου ότι, από την φύση τους, οι προδιαγραφές περιορίζουν τον κύκλο των δυναμένων να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό προσώπων, η δε σκοπιμότητα της θέσπισής τους απαραδέκτως αμφισβητείται από τον προτιθέμενο να μετάσχει στον διαγωνισμό (πρβλ. Σ.τ.Ε 2602, 1842, 1558/2022 κ.ά.). Δεν αποκλείεται δε ένας τέτοιος περιορισμός, από συγκεκριμένες απαιτήσεις, αν μόνον αυτές εξυπηρετούν αποτελεσματικώς τις ανάγκες, για την κάλυψη των οποίων τίθενται, οπότε νομίμως περιορίζεται ο κύκλος των διαγωνιζομένων, ως αναγκαία συνέπεια της επιλογής αυτής, έστω και αν οι απαιτήσεις αυτές δεν προσφέρονται την δεδομένη χρονική στιγμή από πλήθος εταιρειών (πρβλ. Σ.τ.Ε 1105/2010). Κατόπιν αυτών, ο προβαλλόμενος λόγος προσφυγής τυγχάνει απορριπτέος, ως αβάσιμος, ενώ κατά το μέρος, που πλήττει την σκοπιμότητα επιλογής των επίμαχων τεχνικών προδιαγραφών, αντί των τεχνικών προδιαγραφών, που η προσφεύγουσα θεωρεί, ως πλέον ενδεδειγμένες, είναι απορριπτέος, ως απαράδεκτος (Δ.Εφ.Αθ. 1506/2025).

16. Επειδή, με τον Α.3 λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επικαλείται τα εξής: *«Περιοριστικός και αναιτιολόγητος ο όρος Α/Α Ν.25 αναφορικά με την τροφοδοτική μονάδα».*

17.Επειδή, ως προς τον Α.3 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Στο «Κεφάλαιο 1: Τεχνικές προδιαγραφές» του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, για τον Α/Α 25 «Τροφοδοτική μονάδα», προβλέπονται οι εξής προδιαγραφές: *«Η τροφοδοτική μονάδα θα επιτρέπει τη ρύθμιση της φωτεινής ροής (Dimming) μέσω πρωτοκόλλων DALI».* Η αναθέτουσα, με τις απόψεις, επάγεται τα εξής: *«Επί του τρίτου λόγου της προσφυγής, ο οποίος αφορά την απαίτηση της διακήρυξης για τη συμβατότητα των τροφοδοτικών μονάδων των φωτιστικών σωμάτων με το πρωτόκολλο DALI, η προσφεύγουσα προβάλλει αιτίαση εντελώς αβάσιμη. Ο διαγωνισμός δεν περιορίζεται στην απλή προμήθεια φωτιστικών σωμάτων, αλλά προβλέπει, ρητώς και αναλυτικώς, την εγκατάσταση συστήματος έξυπνου φωτισμού, με χρήση τεχνολογιών απολύτως*

εναρμονισμένων με τα διεθνή πρότυπα, όπως DALI και Zhaga. Η προδιαγραφή της συμβατότητας των τροφοδοτικών με DALI έχει τεθεί για λόγους πλήρους ψηφιακής διασυνδεσιμότητας και διευθυνσιοδότησης κάθε φωτιστικού, προκειμένου να επιτυγχάνεται απομακρυσμένος έλεγχος, τηλεδιαχείριση, σταδιακή ρύθμιση φωτεινότητας και καταγραφή λειτουργικών δεδομένων (όπως κατανάλωση, κατάσταση λειτουργίας, ειδοποιήσεις βλαβών κ.λπ.). Όλα τα παραπάνω είναι προϋποθέσεις αδιαπραγμάτευτες για τη λειτουργία σύγχρονου και βιώσιμου συστήματος οδοφωτισμού. Η επίκληση από την προσφεύγουσα του αναλογικού πρωτοκόλλου 1–10V ως υποτιθέμενης εναλλακτικής λύσης έρχεται σε κατάφωρη αντίθεση με την ίδια τη φιλοσοφία του έργου, το οποίο αποσκοπεί ακριβώς στη μετάβαση από ξεπερασμένες και μη παραμετροποιήσιμες τεχνολογίες προς σύγχρονες, διασυνδεδεμένες και αποδοτικές λύσεις. Η τεχνολογία 1–10V δεν δύναται να υποστηρίξει ούτε τηλεχειρισμό, ούτε ανατροφοδότηση, ούτε αμφίδρομη επικοινωνία με το λογισμικό διαχείρισης, και ως εκ τούτου καθίσταται ακατάλληλη και απολύτως ασύμβατη με τη σχεδίαση του έργου. Η προσφεύγουσα, χωρίς να αποδεικνύει ότι διαθέτει εξοπλισμό, ο οποίος να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της διακήρυξης, και χωρίς να επικαλείται έννομο συμφέρον με τη δέουσα τεκμηρίωση, ζητεί ουσιαστικά να τροποποιηθούν οι τεχνικές προδιαγραφές με σκοπό να εξυπηρετηθεί η ίδια. Ο συγκεκριμένος όρος είναι απολύτως αιτιολογημένος, εύλογος, αναγκαίος και πλήρως εναρμονισμένος με τις αρχές της τεχνικής επάρκειας, της βιωσιμότητας και της διαλειτουργικότητας που οφείλει να πληροί κάθε δημόσιο έργο σύγχρονου φωτισμού. Ως εκ τούτου, η αιτίαση απορρίπτεται ως αβάσιμη στο σύνολό της....». Εν προκειμένω, η αναθέτουσα, με τις απόψεις, αιτιολογεί επαρκώς την ανάγκη συμπερίληψης, στην διακήρυξη, του πρωτοκόλλου DALI. Τούτο, διότι, όπως αναφέρεται στις απόψεις, η προδιαγραφή της συμβατότητας των τροφοδοτικών με DALI έχει τεθεί για λόγους πλήρους ψηφιακής διασυνδεσιμότητας και διευθυνσιοδότησης κάθε φωτιστικού, προκειμένου να επιτυγχάνεται απομακρυσμένος έλεγχος, τηλεδιαχείριση, σταδιακή ρύθμιση φωτεινότητας και καταγραφή λειτουργικών δεδομένων (όπως κατανάλωση, κατάσταση λειτουργίας, ειδοποιήσεις βλαβών κ.λπ.). Όλα τ' ανωτέρω είναι προϋποθέσεις αδιαπραγμάτευτες για την λειτουργία σύγχρονου και βιώσιμου συστήματος οδοφωτισμού, καθώς ο επίμαχος διαγωνισμός δεν περιορίζεται στην απλή προμήθεια φωτιστικών

σωμάτων, αλλά προβλέπει, ρητώς και αναλυτικώς, την εγκατάσταση συστήματος έξυπνου φωτισμού, με χρήση τεχνολογιών απολύτως εναρμονισμένων με τα διεθνή πρότυπα, όπως το DALI, όπως αναφέρει και η αναθέτουσα στις απόψεις. Ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας, περί συμπερίληψης στην Διακήρυξη του αναλογικού πρωτοκόλλου 1–10V, είναι απαράδεκτος. Τούτο, διότι, προτείνοντας η προσφεύγουσα τεχνικές προδιαγραφές, που η ίδια θεωρεί ως πλέον ενδεδειγμένες, πλήττει την σκοπιμότητα επιλογής των επίμαχων τεχνικών προδιαγραφών (Δ.Εφ.Αθ. 1506/2025). Άρα, η προσφεύγουσα απαραδέκτως αμφισβητεί την σκοπιμότητα επιλογής των επίμαχων τεχνικών προδιαγραφών, δεδομένου ότι πλήττεται ευθέως η σχετική ανέλεγκτη κρίση της Διοίκησης. Εν όψει των ανωτέρω, ο Α.3 λόγος της προσφυγής είναι απορριπτέος.

18. Επειδή, με τον Α.4 λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επικαλείται τα εξής: «Υπερβολικός και ανατιολόγητος όρος περί *Exempt - Risk Group 0* του άρθρου 15 για τα Φωτιστικά LED 1-34».

19. Επειδή, ως προς τον Α.4 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Στο «Κεφάλαιο 1: Τεχνικές προδιαγραφές» του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, για τον Α/Α 15 «Φωτοβιολογική ασφάλεια», για τα Φωτιστικά LED 1-34, προβλέπονται οι εξής προδιαγραφές: «Το φωτιστικό σώμα πρέπει να είναι ταξινομημένο σύμφωνα με το πρότυπο φωτοβιολογικής ασφάλειας EN 62471: *Exempt Group* (μηδενικό φωτοβιολογικό ρίσκο)». Η αναθέτουσα, με τις απόψεις, επάγεται τα εξής: «Επί του τετάρτου λόγου της προσφυγής, ο οποίος αφορά την απαίτηση ταξινόμησης των φωτιστικών σωμάτων στην ομάδα φωτοβιολογικού κινδύνου “*Exempt Group (0)*” κατά το πρότυπο EN 62471, η αιτίαση της προσφεύγουσας είναι απολύτως αβάσιμη, τεχνικά αστήρικτη και παραπλανητική, αποδεικνύοντας έμπρακτα την έλλειψη κατανόησης τόσο του αντικειμένου της προμήθειας όσο και των ρυθμιστικών πλαισίων ασφάλειας που διέπουν τον δημόσιο φωτισμό. Η προσφεύγουσα επιχειρεί να υποβαθμίσει το ουσιώδες αυτό κριτήριο ασφαλείας, προβάλλοντας το αδιανόητο επιχείρημα ότι πρέπει να επιτραπεί και η αποδοχή φωτιστικών της “*Risk Group 1*”, δηλαδή προϊόντων τα οποία αναγνωρίζεται ότι ενέχουν, έστω και μικρό, φωτοβιολογικό κίνδυνο για τους χρήστες. Η επιχειρηματολογία της, δε, περί χρονικής ανοχής θέασης 10.000 δευτερολέπτων (2,46 ώρες) και δήθεν αυθαίρετης επιλογής του

Exempt Group, συνιστά κατάφωρη παρερμηνεία του ίδιου του προτύπου EN 62471, το οποίο δεν βασίζεται αποκλειστικά στον χρόνο έκθεσης, αλλά σε συγκριτικά όρια ακτινοβολίας ανά φάσμα (UV, blue light hazard, IR), βάσει αυστηρών μεθοδολογιών μέτρησης. Η επιλογή της κατηγορίας “Exempt” τεκμηριώνεται από τη συνολική απουσία κινδύνου, όχι απλώς από την υποκειμενική εκτίμηση αν κάποιος μπορεί να παρατηρεί το φωτιστικό επί μακρόν χωρίς βλάβη. Η επίκληση αποσπασματικών σημείων του προτύπου με προχειρότητα και εσφαλμένο τρόπο, προκειμένου να υποβαθμιστεί ένα ζωτικής σημασίας κριτήριο ασφάλειας, είναι ενδεικτική της απουσίας τεχνικής κατάρτισης της προσφεύγουσας. Η χρήση φωτιστικών *Exempt Group* είναι απολύτως δικαιολογημένη και επιβεβλημένη σε έργα οδοφωτισμού, όπου το κοινό (οδηγοί, πεζοί, παιδιά, ηλικιωμένοι) μπορεί να εκτεθεί σε ακούσια ή παρατεταμένη άμεση θέαση φωτεινών σωμάτων που βρίσκονται σε χαμηλό ύψος. Αντίθετα, η πρόταση χρήσης φωτιστικών *Group 1* θα σήμαινε την αποδοχή πιστοποιημένου φωτοβιολογικού κινδύνου στον δημόσιο χώρο, γεγονός που είναι όχι μόνο τεχνικά αδικαιολόγητο αλλά και θεσμικά απαράδεκτο. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα υπονοεί ότι η κατηγορία *Exempt* συνεπάγεται μειωμένη ενεργειακή απόδοση ή περιορισμό ανταγωνισμού, ενώ στην πράξη ισχύει το ακριβώς αντίθετο. Φωτιστικά σώματα υψηλότητας αποδοτικότητας, από πλήθος διεθνώς αναγνωρισμένων κατασκευαστών, συμμορφώνονται πλήρως με την κατηγορία *Exempt*, γεγονός που καθιστά την επίκληση του υποτιθέμενου αποκλεισμού αυθαίρετη και προσχηματική. Είναι προφανές ότι η προσφεύγουσα δεν διαθέτει ή δεν μπορεί να προσφέρει φωτιστικά που πληρούν την προδιαγραφή αυτή, και ως εκ τούτου επιχειρεί να την καταργήσει, όχι επειδή είναι αδικαιολόγητη, υπερβολική ή περιττή, αλλά επειδή η ίδια αδυνατεί να την καλύψει. Η απαίτηση για φωτιστικά *Exempt Group* δεν είναι μόνο τεχνικά και νομικά κατοχυρωμένη, είναι επίσης έκφραση υπευθυνότητας απέναντι στη δημόσια υγεία και στο δημόσιο συμφέρον. Η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε ούτε απέδειξε με την προδικαστική προσφυγή, ως όφειλε, ότι η πληττόμενη τεχνική προδιαγραφή δεν είναι αναγκαία και δικαιολογημένη σε σχέση με τις ανάγκες που επιδιώκει να καλύψει η αναθέτουσα αρχή μέσω του προκείμενου διαγωνισμού (πρβλ. ΔΕΦΑΘ 1246/2021, σκ.9) και, επομένως, ο περί φωτογραφικού χαρακτήρα ισχυρισμός της είναι απορριπτέος». Εν προκειμένω, η αναθέτουσα, με τις απόψεις,

αιτιολογεί επαρκώς την ανάγκη συμπερίληψης στην διακήρυξη του προτύπου φωτοβιολογικής ασφάλειας EN 62471: Exempt Group (μηδενικό φωτοβιολογικό ρίσκο). Τούτο, διότι η αναθέτουσα εκθέτει, ότι το πρότυπο EN 62471 δεν βασίζεται αποκλειστικά στον χρόνο έκθεσης, αλλά σε συγκριτικά όρια ακτινοβολίας ανά φάσμα (UV, blue light hazard, IR), βάσει αυστηρών μεθοδολογιών μέτρησης. Ότι η επιλογή της κατηγορίας “Exempt Group 0” τεκμηριώνεται από την συνολική απουσία κινδύνου σε έργα οδοφωτισμού, καθώς το κοινό (οδηγοί, πεζοί, παιδιά, ηλικιωμένοι) μπορεί να εκτεθεί σε ακούσια ή μη σε παρατεταμένη άμεση θέαση φωτεινών σωμάτων που βρίσκονται σε χαμηλό ύψος. Από πληροφορίες στο διαδίκτυο προκύπτει, ότι το πρότυπο EN 62471 αφορά στην ασφάλεια φωτοβιολογικής έκθεσης από φωτιστικά σώματα και δηλώνει πιθανές φωτοβιολογικές ζημιές από UV, μπλε φως (Blue light hazard), φωτεινή θερμική επίδραση κ.λ.π. Ότι η κατηγορία “Exempt Group 0” είναι η κατηγορία που θεωρείται, ότι δεν δημιουργεί φωτοβιολογικό κίνδυνο υπό καμμία συνιστώμενη ή πιθανή χρήση. Στην πράξη, το «Exempt Group 0» σημαίνει, ότι τα φωτιστικά, υπό όλες τις συνιστώμενες ή πιθανολογούμενες συνθήκες χρήσης, δεν εκπέμπουν επικίνδυνη ποσότητα ακτινοβολίας σε οφθαλμικές ή δερματικές περιοχές των φάσεων UV και μπλε-φωτός (και αντίστοιχων περιοχών IR/θερμικού κινδύνου). Σημειωτέον, ότι, η ΕΑΔΗΣΥ έχει την ευχέρεια να προβεί σε σχετική έρευνα στο διαδίκτυο, προκειμένου να τεκμηριώσει την κρίση της περί της νομιμότητας της ρηθείσας τεχνικής προδιαγραφής της διακήρυξης (Δ.Εφ.Αθ. 1506/2025, σκ. 72). Ο ειδικότερος ισχυρισμός της προσφεύγουσας, ότι στην διακήρυξη θα μπορούσε να συμπεριληφθεί και η κατηγορία «Exempt Risk Group 1» και όχι μόνο το «Exempt Group 0», είναι απορριπτέος, ως απαράδεκτος. Τούτο, διότι πλήττει την σκοπιμότητα επιλογής των επίμαχων τεχνικών προδιαγραφών, προτείνει δε η προσφεύγουσα, απαράδεκτως, τεχνικές προδιαγραφές, που η ίδια θεωρεί, ως πλέον ενδεδειγμένες (Δ.Εφ.Αθ. 1506/2025). Καταληκτικώς, η προσφεύγουσα απαράδεκτως αμφισβητεί την σκοπιμότητα επιλογής της επίμαχης τεχνικής προδιαγραφής, δεδομένου ότι πλήττεται ευθέως η σχετική ανέλεγκτη κρίση της Διοίκησης. Άρα, ο Α.4 λόγος της προσφυγής είναι απορριπτέος.

20. Επειδή, με τον Α.5 λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επικαλείται τα εξής: «Υπερβολική και αναιτιολόγητη η απαίτηση περί πιστοποιητικού *ENEC* + του άρθρου 34 για τα Φωτιστικά *LED* 1-34».

21.Επειδή, ως προς τον Α.5 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Στο «Κεφάλαιο 1: Τεχνικές προδιαγραφές» του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, στον Α/Α 34 «Πιστοποίηση *ENEC*+», για τα Φωτιστικά *LED* 1-34, προβλέπονται οι εξής προδιαγραφές: «Πιστοποιητικό *ENEC*+, με το οποίο θα προκύπτει συμμόρφωση με τα πρότυπα *PD EPRS 003:2018*, το οποίο θα αφορά το σύνολο της γραμμής παραγωγής του φωτιστικού και όχι μόνο ένα δείγμα και θα περιλαμβάνει επιθεώρηση της παραγωγής του κατασκευαστή». Η αναθέτουσα, με τις απόψεις της, επάγεται τα εξής: «Επί του πέμπτου λόγου της προσφυγής, που αφορά την απαίτηση πιστοποίησης *ENEC*+ για τα προσφερόμενα φωτιστικά σώματα, σημειώνεται ότι η σχετική πρόβλεψη της διακήρυξης δεν είναι ούτε αυθαίρετη ούτε καταχρηστική, αλλά εντάσσεται στο πλαίσιο διασφάλισης της ποιότητας και της τεχνικής αξιοπιστίας των προϊόντων. Η πιστοποίηση *ENEC*+ αποτελεί διεθνώς αναγνωρισμένο σήμα ποιότητας, το οποίο επεκτείνει το βασικό σήμα *ENEC* προσθέτοντας ανεξάρτητη επαλήθευση κρίσιμων τεχνικών χαρακτηριστικών, μεταξύ των οποίων και η φωτοτεχνική απόδοση, η διατήρηση φωτεινής ροής και η τεκμηριωμένη διάρκεια ζωής. Η απαίτηση αυτή αποκτά ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο εφαρμογής του νέου Κανονισμού Σύνταξης Μελετών Οδοφωτισμού και Σηράγγων (ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/118004/2022), σύμφωνα με τον οποίο προβλέπεται ρητά η χρήση δοκιμών *LM-80* και *TM-21* για την επαλήθευση της αξιοπιστίας και της απόδοσης των φωτιστικών. Το *ENEC*+ καλύπτει ήδη αυτές τις απαιτήσεις, παρέχοντας ένα συνολικό, αναγνωρίσιμο και επαληθεύσιμο τεχνικό πλαίσιο, πλήρως εναρμονισμένο με τις οδηγίες του εν λόγω κανονισμού. Πέραν αυτού, η ύπαρξη της πιστοποίησης *ENEC*+ σε πλήθος διαθέσιμων φωτιστικών σωμάτων από την πλειονότητα των κατασκευαστών καθιστά την απαίτηση απολύτως εφαρμόσιμη και δεν δημιουργεί περιορισμούς στην αγορά ή στον ανταγωνισμό. Αντιθέτως, λειτουργεί ως μηχανισμός ποιότητας και διαφάνειας, προς όφελος της αναθέτουσας αρχής, των πολιτών και του δημοσίου συμφέροντος. Ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η απαίτηση αποκλειστικά για *ENEC*+ “περιορίζει τον ανταγωνισμό” δεν ευσταθεί, διότι: ☐ Η πιστοποίηση

ENEC+ διατίθεται από μεγάλο αριθμό διαπιστευμένων οργανισμών σε ευρωπαϊκό επίπεδο (π.χ. DEKRA, VDE, TÜV, Intertek, IMQ κ.ά.), και δεν αποτελεί τεχνολογικό εμπόδιο. □ Απεναντίας, αποτελεί κριτήριο διασφάλισης ποιοτικής υπεροχής και ωριμότητας του κατασκευαστή, καθώς συνοδεύεται από επιθεωρήσεις εργοστασιακής παραγωγής. □ Σε πολλές δημόσιες συμβάσεις φωτισμού στην Ε.Ε., το ENEC+ χρησιμοποιείται ως δείκτης υψηλής τεχνολογικής ποιότητας και τεκμηριωμένης απόδοσης... Η πρόβλεψη συγκεκριμένων πιστοποιητικών σε τεχνικές προδιαγραφές δεν συνιστά κατ' αρχήν περιορισμό του ανταγωνισμού, εφόσον: □ εξυπηρετεί συγκεκριμένους, τεχνικά τεκμηριωμένους σκοπούς (απόδοση, αξιοπιστία, διάρκεια), □ προβλέπεται η υποβολή ισοδύναμων αποδεικτικών μέσων, όπως στην προκειμένη περίπτωση (πιστοποιήσεις από ISO/IEC 17025 διαπιστευμένα εργαστήρια). Αυτό είναι σύμφωνο με την Οδηγία 2014/24/ΕΕ (άρθρο 44) και την εθνική νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων (ν. 4412/2016, άρθρο 53), βάσει της οποίας οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν συγκεκριμένα τεχνικά χαρακτηριστικά και πιστοποιήσεις όταν αυτές συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι αναλογικές. Ως εκ τούτου, η αίτηση της προσφεύγουσας απορρίπτεται, καθώς η απαίτηση για ENEC+ είναι τεχνικά αιτιολογημένη, θεσμικά συμβατή και λειτουργικά επωφελής για την υλοποίηση ενός ποιοτικού και βιώσιμου έργου οδοφωτισμού. Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε ούτε απέδειξε με την προδικαστική προσφυγή, ως όφειλε, ότι η πληττόμενη τεχνική προδιαγραφή δεν είναι αναγκαία και δικαιολογημένη σε σχέση με τις ανάγκες που επιδιώκει να καλύψει η αναθέτουσα αρχή μέσω του προκειμένου διαγωνισμού (πρβλ. ΔΕφαθ 1246/2021, σκ .9)...». Εν προκειμένω, η αναθέτουσα, με τις απόψεις, εκθέτει, ότι η πιστοποίηση ENEC+ αποτελεί διεθνώς αναγνωρισμένο σήμα ποιότητας, το οποίο επεκτείνει το βασικό σήμα ENEC, προσθέτοντας ανεξάρτητη επαλήθευση κρίσιμων τεχνικών χαρακτηριστικών, μεταξύ των οποίων και η φωτοτεχνική απόδοση, η διατήρηση φωτεινής ροής και η τεκμηριωμένη διάρκεια ζωής. Ότι η πιστοποίηση ENEC+ διατίθεται από μεγάλο αριθμό διαπιστευμένων οργανισμών σε ευρωπαϊκό επίπεδο (π.χ. DEKRA, VDE, TÜV, Intertek, IMQ κ.ά.), και δεν αποτελεί τεχνολογικό εμπόδιο. Ότι αποτελεί κριτήριο διασφάλισης ποιοτικής υπεροχής και ωριμότητας του κατασκευαστή, καθώς συνοδεύεται από επιθεωρήσεις εργοστασιακής παραγωγής. Ότι σε πολλές δημόσιες συμβάσεις φωτισμού στην

Ε.Ε., το ENEC+ χρησιμοποιείται, ως δείκτης υψηλής τεχνολογικής ποιότητας και τεκμηριωμένης απόδοσης. Περαιτέρω, στο άρθρο 54 του ν. 4412/2016, ορίζονται τα εξής: «1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περίπτωση 1 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α΄ παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται στη συγκεκριμένη διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα με την αξία και τους σκοπούς της...2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό. 3. Οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους: α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς προσδιορισμένες ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση, **β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών προτύπων, σε ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις, σε κοινές τεχνικές προδιαγραφές, σε διεθνή πρότυπα, σε άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης ή -όταν αυτά δεν υπάρχουν- σε εθνικά πρότυπα, σε εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή σε εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών, κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τον όρο ή «ισοδύναμο», γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση α΄, με παραπομπή, ως τεκμήριο συμβατότητας προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β΄, δ) με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β΄ για ορισμένα χαρακτηριστικά και με**

παραπομπή στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην περίπτωση α' για ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά. 4. Οι τεχνικές προδιαγραφές, εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπων ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει επαρκώς προσδιορισμένη και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ' εφαρμογή της παρ. 3. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τον όρο «ή ισοδύναμο». 5. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παρ. 3, δεν απορρίπτει προσφορά με την αιτιολογία ότι τα προσφερόμενα έργα, αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται στο άρθρο 56, ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις τεχνικές προδιαγραφές...». Εν προκειμένω, η αναθέτουσα Αρχή, με τις απόψεις, δεν επικαλείται κάποια ειδική ανάγκη, λόγω της οποίας προβλέφθηκε η «Πιστοποίηση ENEC+» χωρίς μνεία του όρου «ή ισοδύναμο». Όμως, η πρόβλεψη υποβολής προσφοράς, χωρίς να παρέχεται η δυνατότητα υποβολής προσφοράς με ισοδύναμη λύση, χωρίς την επίκληση κάποιας ειδικής ανάγκης της αναθέτουσας Αρχής, ευρίσκεται σε αντίθεση με τις προβλέψεις του ως άνω άρθρου 54 του ν. 4412/2016 και περιορίζει τον ανταγωνισμό. Γι' αυτό, πρέπει να ακυρωθεί ο προσβαλλόμενος όρος της Διακήρυξης («Πιστοποιητικό ENEC+, με το οποίο θα προκύπτει συμμόρφωση με τα πρότυπα PD EPRS 003:2018, το οποίο θα αφορά το σύνολο της γραμμής παραγωγής του φωτιστικού και όχι μόνο ένα δείγμα και θα περιλαμβάνει επιθεώρηση της παραγωγής του κατασκευαστή»), κατά το μέρος που δεν προβλέπει την μνεία του όρου «ή ισοδύναμο». Σημειωτέον, ότι κατά την ρητή επιταγή του ως άνω άρθρου 54 του ν. 4412/2016: «Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία

σύναψης σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό». Άρα, ο Α.5 λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

22. Επειδή, με τον Α.6 λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επικαλείται τα εξής: «Περιοριστικός και ανατιολόγητος ο όρος περί των διαστάσεων και του βάρους του φωτιστικού σώματος των άρθρων 11 και 12 για τα Φωτιστικά LED 24-34».

23. Επειδή, ως προς τον Α.6 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Στο «Κεφάλαιο 1:Τεχνικές προδιαγραφές» του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, αφ' ενός στον Α/Α 11 «Βάρος φωτιστικού», για τα Φωτιστικά LED 24-34, προβλέπονται οι εξής προδιαγραφές: «Το συνολικό βάρος του φωτιστικού δεν θα υπερβαίνει τα 8kg.», και αφ' ετέρου στον Α/12 «Διαστάσεις φωτιστικού», αναφορικά με τα Φωτιστικά LED 24-34, προβλέπονται οι εξής προδιαγραφές: «Οι διαστάσεις του φωτιστικού θα είναι περίπου Ø480x520mm». Η αναθέτουσα, με τις απόψεις, επάγεται ότι: «Επί του έκτου λόγου της προσφυγής, με τον οποίο επιχειρείται να αμφισβητηθεί η απαίτηση της διακήρυξης για συγκεκριμένο όριο βάρους των φωτιστικών σωμάτων, η αιτίαση στερείται τεχνικής βασιμότητας και αποδεικνύει και πάλι την προσπάθεια της προσφεύγουσας να υποβαθμίσει τις θεμιτές απαιτήσεις του έργου, λόγω προφανούς αδυναμίας συμμόρφωσης. Η πρόβλεψη για ανώτατο όριο βάρους των φωτιστικών δεν είναι αυθαίρετη, αλλά σχετίζεται με τη στατική επάρκεια των βραχιόνων, των ιστών και των σημείων στήριξης, τα οποία έχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές αντοχής σε μόνιμα και δυναμικά φορτία (άνεμος, ταλάντωση, κόπωση υλικών). Η απαίτηση διασφαλίζει την μακροχρόνια σταθερότητα και ασφάλεια του εγκατεστημένου εξοπλισμού, καθώς και τη συμβατότητα με υπάρχουσες υποδομές, και συνεπώς αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του τεχνικού σχεδιασμού και όχι περιοριστικό φίλτρο ανταγωνισμού. Η προσφεύγουσα επιχειρεί να παρουσιάσει την απαίτηση ως δήθεν μονοδιάστατη ή εξαιρετικά περιοριστική, ενώ είναι γνωστό ότι πλήθος κατασκευαστών φωτιστικών σωμάτων διαθέτουν στην αγορά λύσεις πλήρως εναρμονισμένες με το ζητούμενο όριο βάρους, ενίοτε με μάλιστα σημαντικά μικρότερα βάρη. Το γεγονός ότι η ίδια αδυνατεί να συμμορφωθεί με την απαίτηση δεν καθιστά τη διακήρυξη προβληματική — απλώς καταδεικνύει το τεχνικό της έλλειμμα. Δεν

αρκεί η γενικευμένη απόρριψη των προδιαγραφών από την προσφεύγουσα, με βάση τα δικά της διαθέσιμα περιορισμένα τεχνικά χαρακτηριστικά και η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε ούτε απέδειξε με την προδικαστική προσφυγή, ως όφειλε, ότι η πληττόμενη τεχνική προδιαγραφή δεν είναι αναγκαία και δικαιολογημένη σε σχέση με τις ανάγκες που επιδιώκει να καλύψει η αναθέτουσα αρχή μέσω του προκείμενου διαγωνισμού (πρβλ. ΔΕΦΑΘ 1246/2021, σκ.9) και, επομένως, ο περί φωτογραφικού χαρακτήρα ισχυρισμός της είναι απορριπτέος.». Εν προκειμένω, η αναθέτουσα, με τις απόψεις, αιτιολογεί επαρκώς την ανάγκη συμπερίληψης, στην διακήρυξη, του βάρους και των διαστάσεων των φωτιστικών. Τούτο, διότι η αναθέτουσα εκθέτει, ότι η πρόβλεψη για ανώτατο όριο βάρους των φωτιστικών δεν είναι αυθαίρετη, αλλά σχετίζεται με την στατική επάρκεια των βραχιόνων, των ιστών και των σημείων στήριξης, τα οποία έχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές αντοχής σε μόνιμα και δυναμικά φορτία (άνεμος, ταλάντωση, κόπωση υλικών). Η απαίτηση αυτή διασφαλίζει την μακροχρόνια σταθερότητα και ασφάλεια του εγκατεστημένου εξοπλισμού, αλλά και την συμβατότητα με υπάρχουσες υποδομές και συνεπώς αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του τεχνικού σχεδιασμού και δεν σκοπεί τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Άρα, το επίμαχο βάρος και οι επίμαχες διαστάσεις προκρίνονται λόγω της συμβατότητας με τις ήδη υπάρχουσες υποδομές και διασφαλίζουν την μακροχρόνια σταθερότητα και ασφάλεια του εγκατεστημένου εξοπλισμού. Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα απαραδέκτως αμφισβητεί την σκοπιμότητα επιλογής της επίμαχης τεχνικής προδιαγραφής, δεδομένου ότι πλήττεται ευθέως η σχετική ανέλεγκτη κρίση της Διοίκησης. Τούτο, διότι οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας πλήττουν την σκοπιμότητα επιλογής των επίμαχων τεχνικών προδιαγραφών, αυτή προτείνει δε απαραδέκτως τεχνικές προδιαγραφές, που η ίδια θεωρεί, ως πλέον ενδεδειγμένες (Δ.Εφ.Αθ. 1506/2025). Άλλωστε, η αναθέτουσα Αρχή εκτιμά ελεύθερα τους όρους συμμετοχής, τους οποίους κρίνει κατάλληλους να εξασφαλίσουν, κατά την τεχνική κρίση της, μεταξύ άλλων, την εκτέλεση της σύμβασης στο επιθυμητό γι' αυτήν επίπεδο ποιότητας (βλ. απόφαση του ΔΕΕ της 31.3.2022 στην υπόθεση C-195/2021, LB κ. Smetna Palata na Republika Bulgaria). Βάσει των ανωτέρω, ο Α.6 λόγος της προσφυγής είναι απορριπτέος.

24. Επειδή, με τον Α.7 λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επικαλείται τα εξής: «Περιοριστικός, υπερβολικός και ανατιολόγητος ο όρος αναφορικά με την αντοχή σε διάβρωση του φωτιστικού σώματος του άρθρου 13 για τα Φωτιστικά LED 1-34».

25. Επειδή, ως προς τον Α.7 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Στο «Κεφάλαιο 1:Τεχνικές προδιαγραφές» του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, στον Α/Α 13, «Αντοχή σε διάβρωση», για τα Φωτιστικά LED 1-34, προβλέπονται οι εξής προδιαγραφές: «Το φωτιστικό πρέπει να φέρει πιστοποίηση έναντι της διάβρωσης, σε θαλάσσιο περιβάλλον, κατά ISO 9227 (Δοκιμή διάβρωσης με ψεκασμό αλατιού) για τουλάχιστον 5.000 ώρες.». Η αναθέτουσα, με τις απόψεις, επάγεται, ότι: «Επί του έβδομου λόγου προσφυγής, όπου αμφισβητείται η απαίτηση για δοκιμή αλατούχου νέφους (salt spray test) σύμφωνα με το πρότυπο ISO 9227 για χρονικό διάστημα 5.000 ωρών, επισημαίνεται ότι η αιτίαση βασίζεται σε λανθασμένη τεχνική προσέγγιση του αντικειμένου. Το ISO 9227 αποτελεί καθιερωμένη μεθοδολογία εργαστηριακής δοκιμής επιταχυνόμενης διάβρωσης για την αξιολόγηση της αντοχής επιφανειακών κατεργασιών, βαφών και γενικά της ανθεκτικότητας των μεταλλικών εξαρτημάτων σε συνθήκες οξειδωτικής καταπόνησης. Δεν έχει ως σκοπό την εξομοίωση των πραγματικών εξωτερικών συνθηκών λειτουργίας, αλλά λειτουργεί ως τεχνικό εργαλείο σύγκρισης ποιότητας κατασκευής και μέτρο αξιοπιστίας. Η εν λόγω απαίτηση δεν είναι αυθαίρετη, αλλά πλήρως δικαιολογημένη σε συστήματα οδοφωτισμού, όπου τα φωτιστικά σώματα και οι βραχίονες εκτίθενται συνεχώς σε βροχή, υγρασία, ατμοσφαιρικούς ρύπους, σκόνη, όξινο περιβάλλον και κατά περίπτωση σε αλατότητα, ιδίως σε αστικές, βιομηχανικές ή παραθαλάσσιες περιοχές. Η αντοχή στη διάβρωση αποτελεί κρίσιμο τεχνικό παράγοντα μακροχρόνιας λειτουργίας και μείωσης κόστους συντήρησης, και η δοκιμή βάσει ISO 9227 παρέχει αντικειμενική και συγκρίσιμη τεκμηρίωση ως προς αυτό. Η επισήμανση της προσφεύγουσας ότι σε ορισμένα άλλα φωτιστικά σώματα προβλέπονται χαμηλότερες τιμές (π.χ. 1.000–1.500 ώρες) δεν αποτελεί τεκμήριο ανακολουθίας, αλλά αντιθέτως επιβεβαιώνει την τεχνική λογική της διακήρυξης. Τα συγκεκριμένα φωτιστικά (όπως τα φωτιστικά πλατειών) δεν προορίζονται για κρίσιμες λειτουργίες συνεχούς έκθεσης σε εξωτερικές συνθήκες, όπως τα φωτιστικά οδοφωτισμού, και γι' αυτό υπόκεινται

σε ηπιότερες απαιτήσεις. Αντιθέτως, ο οδοφωτισμός αποτελεί τον πυρήνα της τεχνικής και λειτουργικής αξίας του έργου, και για τον λόγο αυτό η διακήρυξη ορθώς υιοθετεί αυστηρότερες απαιτήσεις για αυτό το υποσύνολο. Η προσφεύγουσα, συγχέοντας εσκεμμένα τον ρόλο των επιμέρους φωτιστικών και τη φύση της δοκιμής ISO 9227, επιχειρεί να υποβαθμίσει μια τεχνικά απολύτως θεμιτή προδιαγραφή. Η εν λόγω απαίτηση όχι μόνο δεν είναι περιοριστική, αλλά αντικατοπτρίζει τη σύγχρονη τεχνογνωσία και τις ανάγκες ενός αξιόπιστου, μακροχρόνιου και χαμηλής συντήρησης συστήματος φωτισμού. Ο Δήμος Ηλιούπολης απέχει μόλις 10–12 χλμ από τη θάλασσα, αλλά πολύ πιο σημαντικά: Γειτνιάζει με τη λεωφόρο Βουλιαγμένης και αστικό δίκτυο υψηλής κυκλοφορίας, όπου η αερομεταφερόμενη ρύπανση, CO₂, SO₂, σωματίδια PM και υγρασία δημιουργούν επιταχυνόμενες συνθήκες διάβρωσης. Ο Δήμος έχει ήδη παρατηρήσει φθορές και διάβρωση σε υπάρχοντα φωτιστικά, γεγονός που καταγράφηκε στην τεχνική τεκμηρίωση που συνοδεύει τη διακήρυξη. Άρα, η επιλογή της Αρχής να ζητήσει αυξημένη αντοχή είναι τεχνικά αιτιολογημένη, προστατεύει το δημόσιο συμφέρον, και ανταποκρίνεται σε πραγματικές περιβαλλοντικές συνθήκες. Ο ισχυρισμός περί αυθαίρετης διαφοροποίησης μεταξύ των ομάδων φωτιστικών στερείται τεχνικής βάσης. Συγκεκριμένα: (α) Τα φωτιστικά LED 1–23 αφορούν κατά κύριο λόγο δρόμους υψηλής κυκλοφορίας, περιοχές πιο εκτεθειμένες σε ατμοσφαιρικούς ρύπους και αναμένεται να φέρουν περισσότερο περίπλοκο εξοπλισμό, όπως μονάδες ρύθμισης, θερμική διαχείριση, γαλβανισμένα στηρίγματα κ.ά., τα οποία πρέπει να προστατευθούν μακροχρόνια. (β) Τα φωτιστικά LED 24–34 αφορούν κατά κύριο λόγο εφαρμογές σε πάρκα και ήσυχους πεζόδρομους, με λιγότερη έκθεση σε ρύπανση και συνεπώς διαφορετικές απαιτήσεις σε αντοχή. Η διαφοροποίηση στην απαίτηση αντοχής είναι συνεπής με τις αρχές τεχνικής καταλληλότητας και χρηστής διοίκησης....». Εν προκειμένω, η αναθέτουσα, με τις απόψεις, αιτιολογεί επαρκώς την ανάγκη συμπερίληψης, στην διακήρυξη, της απαίτησης για δοκιμή αλατούχου νέφους (salt spray test), σύμφωνα με το πρότυπο ISO 9227 για χρονικό διάστημα 5.000 ωρών. Τούτο, διότι η αναθέτουσα, με τις απόψεις εκθέτει, ότι η εν λόγω απαίτηση δικαιολογείται σε συστήματα οδοφωτισμού, όπου τα φωτιστικά σώματα και οι βραχίονες εκτίθενται συνεχώς σε βροχή, υγρασία, ατμοσφαιρικούς ρύπους, σκόνη, όξινο περιβάλλον και κατά περίπτωση σε αλατότητα, ιδίως σε αστικές, βιομηχανικές ή παραθαλάσσιες

περιοχές. Ότι η αντοχή στην διάβρωση αποτελεί κρίσιμο τεχνικό παράγοντα μακροχρόνιας λειτουργίας και μείωσης κόστους συντήρησης, και η δοκιμή βάσει ISO 9227 παρέχει αντικειμενική και συγκρίσιμη τεκμηρίωση ως προς αυτό. Ότι η επισήμανση της προσφεύγουσας, ότι σε ορισμένα άλλα φωτιστικά σώματα προβλέπονται λιγότερες ώρες (π.χ. 1.000–1.500 ώρες) δεν αποτελεί τεκμήριο ανακολουθίας αλλ' αντιθέτως επιβεβαιώνει την τεχνική λογική της διακήρυξης. Ότι τα συγκεκριμένα φωτιστικά, που επικαλείται η προσφεύγουσα (όπως τα φωτιστικά πλατειών), δεν προορίζονται για κρίσιμες λειτουργίες συνεχούς έκθεσης σε εξωτερικές συνθήκες, όπως τα φωτιστικά οδοφωτισμού, και γι' αυτό υπόκεινται σε ηπιότερες απαιτήσεις. Ότι ο οδοφωτισμός αποτελεί τον πυρήνα της τεχνικής και λειτουργικής αξίας του έργου, και για τον λόγο αυτόν η διακήρυξη ορθώς υιοθετεί αυστηρότερες απαιτήσεις γι' αυτό το υποσύνολο. Ότι ο Δήμος Ηλιούπολης απέχει μόλις 10–12 χλμ από την θάλασσα, αλλά και ότι γειτνιάζει με την λεωφόρο Βουλιαγμένης και αστικό δίκτυο υψηλής κυκλοφορίας, όπου η αερομεταφερόμενη ρύπανση, CO₂, SO₂, σωματίδια PM και υγρασία δημιουργούν επιταχυνόμενες συνθήκες διάβρωσης. Ότι ο Δήμος έχει ήδη παρατηρήσει φθορές και διάβρωση σε υπάρχοντα φωτιστικά, γεγονός που καταγράφηκε στην τεχνική τεκμηρίωση που συνοδεύει την διακήρυξη. Άρα, η επιλογή της Αρχής να ζητήσει αυξημένη αντοχή είναι τεχνικά αιτιολογημένη, και ανταποκρίνεται σε πραγματικές περιβαλλοντικές συνθήκες. Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα απαραδέκτως αμφισβητεί την σκοπιμότητα επιλογής της επίμαχης τεχνικής προδιαγραφής, δεδομένου ότι πλήττεται ευθέως η σχετική ανέλεγκτη κρίση της Διοίκησης. Τούτο, διότι οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας πλήττουν την σκοπιμότητα επιλογής των επίμαχων τεχνικών προδιαγραφών, η δε προσφεύγουσα προτείνει απαραδέκτως τεχνικές προδιαγραφές, που η ίδια θεωρεί ως πλέον ενδεδειγμένες (Δ.Εφ.Αθ. 1506/2025). Άλλωστε, η αναθέτουσα Αρχή εκτιμά ελεύθερα τους όρους συμμετοχής, τους οποίους κρίνει κατάλληλους να εξασφαλίσουν, κατά την τεχνική κρίση της, μεταξύ άλλων, την εκτέλεση της σύμβασης στο επιθυμητό γι' αυτήν επίπεδο ποιότητας (βλ. απόφαση του ΔΕΕ της 31.3.2022 στην υπόθεση C-195/2021, LB κ. Smetna Palata na Republika Bulgaria). Βάσει των ανωτέρω, ο Α.7 λόγος της προσφυγής είναι απορριπτέος.

26. Επειδή, με τον Α.8 λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επικαλείται τα εξής: «Περιοριστικός, υπερβολικός και αναιτιολόγητος ο όρος αναφορικά με τη θερμοκρασία του φωτιστικού σώματος του άρθρου 14 για τα Φωτιστικά LED 1-34».

27. Επειδή, ως προς τον Α.8 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Στο «Κεφάλαιο 1:Τεχνικές προδιαγραφές» του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, στον Α/Α 14 «Θερμοκρασία λειτουργίας», για τα Φωτιστικά LED 1-34, προβλέπονται οι εξής προδιαγραφές: «Η ονομαστική θερμοκρασία λειτουργίας εξωτερικού περιβάλλοντος θα είναι από -40°C έως $+55^{\circ}\text{C}$.». Η αναθέτουσα, με τις απόψεις, επάγεται, ότι: «Επί του όγδοου λόγου προσφυγής, με τον οποίο η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η απαίτηση της διακήρυξης για θερμοκρασία λειτουργίας των φωτιστικών σωμάτων από -40°C έως $+55^{\circ}\text{C}$ είναι υπερβολική, αδικαιολόγητη και περιοριστική, η αιτίαση είναι και πάλι πλήρως αβάσιμη και τεχνικά εσφαλμένη, ενώ γίνεται εμφανής για ακόμη μία φορά η προσπάθεια σκόπιμης παραπλάνησης, με σκοπό την αποδόμηση κρίσιμων τεχνικών απαιτήσεων που η ίδια αδυνατεί να καλύψει. Η προσφεύγουσα επιχειρεί να ερμηνεύσει την απαίτηση αποκλειστικά υπό το πρίσμα των κλιματικών συνθηκών της χώρας, παραγνωρίζοντας παντελώς την τεχνολογική φύση του όρου: η θερμοκρασία λειτουργίας δηλώνει την εσωτερική επιχειρησιακή ικανότητα του φωτιστικού να λειτουργεί αξιόπιστα, μακροχρόνια και με ασφάλεια σε ακραίες περιβαλλοντικές και θερμικές συνθήκες, όχι απλώς τη μέση θερμοκρασία αέρα μιας περιοχής. Η θερμοκρασία $+55^{\circ}\text{C}$ μπορεί να προκύψει εντός του φωτιστικού σώματος, ακόμη και σε εξωτερικό περιβάλλον $35-40^{\circ}\text{C}$, λόγω της θερμικής συσσώρευσης που προκαλείται από τη λειτουργία των LED, των τροφοδοτικών και της ίδιας της γεωμετρίας της κατασκευής. Η δυνατότητα απρόσκοπτης λειτουργίας σε υψηλές θερμοκρασίες αποτελεί τεκμήριο ανθεκτικής θερμικής σχεδίασης, αξιοπιστίας των υλικών, ποιότητας των εξαρτημάτων και γενικότερα τεχνολογικής ωριμότητας. Αντίστοιχα, η ελάχιστη θερμοκρασία -40°C είναι διεθνώς αποδεκτή ως όριο αξιοπιστίας για εξωτερικά φωτιστικά σώματα, ακόμη και σε περιοχές όπου δεν επικρατούν συνθήκες παγετού, καθώς αφορά την ικανότητα εκκίνησης και λειτουργίας των φωτιστικών σε χαμηλές θερμοκρασίες χωρίς αλλοίωση της απόδοσης ή καταπόνηση των εξαρτημάτων. Η απαίτηση αυτή δεν είναι ούτε ελληνική ιδιορρυθμία ούτε

“φωτογραφική” προδιαγραφή, αλλά τεχνικό κριτήριο καθολικής εφαρμογής, το οποίο περιλαμβάνεται σε πλήθος διεθνών διαγωνισμών, ιδίως σε έργα οδοφωτισμού που απαιτούν ανθεκτικότητα, σταθερότητα και διάρκεια. Επιπλέον, η ύπαρξη τέτοιων φωτιστικών στην αγορά είναι ευρέως γνωστή· μεγάλοι ευρωπαϊκοί και διεθνείς κατασκευαστές (όπως οι εταιρείες που επικαλείται η προσφεύγουσα) παρέχουν πλήθος μοντέλων με πιστοποιημένο εύρος λειτουργίας -40°C έως $+55^{\circ}\text{C}$, και συνεπώς η αιτίαση περί αποκλεισμού ανταγωνισμού είναι απλώς προσχηματική. Η προσφεύγουσα, αδυνατώντας προδήλως να καλύψει τον συγκεκριμένο τεχνικό όρο, επιλέγει για ακόμη μία φορά να τον πλήξει, διαστρεβλώνοντας σκόπιμα την τεχνική του σημασία και επιχειρώντας να παρασύρει την αναθέτουσα αρχή σε χαλάρωση ουσιωδών απαιτήσεων ποιότητας. Η συμπεριφορά αυτή επιβεβαιώνει ότι στόχος της δεν είναι η ισότιμη συμμετοχή στον διαγωνισμό αλλά η παρεμπόδισή του. Η απαίτηση περί θερμοκρασίας λειτουργίας -40°C έως $+55^{\circ}\text{C}$ παραμένει πλήρως αιτιολογημένη και τεχνικά αναγκαία, και η αιτίαση απορρίπτεται ως ατεκμηρίωτη...». Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι η απαίτηση της διακήρυξης για θερμοκρασία λειτουργίας των φωτιστικών σωμάτων από -40°C έως $+55^{\circ}\text{C}$ είναι υπερβολική, αδικαιολόγητη και περιοριστική. Η αναθέτουσα, με τις απόψεις, εκθέτει, ότι η προσφεύγουσα επιχειρεί να ερμηνεύσει την απαίτηση αποκλειστικώς υπό το πρίσμα των κλιματικών συνθηκών της χώρας, παραγνωρίζοντας παντελώς την τεχνολογική φύση του όρου, ήτοι, ότι η θερμοκρασία λειτουργίας δηλώνει την εσωτερική επιχειρησιακή ικανότητα του φωτιστικού να λειτουργεί αξιόπιστα, μακροχρόνια και με ασφάλεια σε ακραίες περιβαλλοντικές και θερμικές συνθήκες, και δεν αφορά απλώς στην μέση θερμοκρασία αέρα μιας περιοχής. Ότι η θερμοκρασία $+55^{\circ}\text{C}$ μπορεί να προκύψει εντός του φωτιστικού σώματος, ακόμη και σε εξωτερικό περιβάλλον $35-40^{\circ}\text{C}$, λόγω της θερμικής συσσώρευσης που προκαλείται από την λειτουργία των LED, των τροφοδοτικών και της ίδιας της γεωμετρίας της κατασκευής. Ότι η δυνατότητα απρόσκοπτης λειτουργίας σε υψηλές θερμοκρασίες αποτελεί τεκμήριο ανθεκτικής θερμικής σχεδίασης, αξιοπιστίας των υλικών, ποιότητας των εξαρτημάτων και γενικότερα τεχνολογικής ωριμότητας. Ότι η ελάχιστη θερμοκρασία -40°C είναι διεθνώς αποδεκτή, ως όριο αξιοπιστίας για εξωτερικά φωτιστικά σώματα, ακόμη και σε περιοχές, όπου δεν επικρατούν συνθήκες παγετού, καθώς αφορά στην ικανότητα εκκίνησης και

λειτουργίας των φωτιστικών σε χαμηλές θερμοκρασίες χωρίς αλλοίωση της απόδοσης ή καταπόνηση των εξαρτημάτων. Άρα, εν προκειμένω, η αναθέτουσα, με τις απόψεις, αιτιολογεί επαρκώς την ανάγκη συμπερίληψης, στην διακήρυξη, της επίμαχης απαίτησης. Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα απαραδέκτως αμφισβητεί την σκοπιμότητα επιλογής της επίμαχης τεχνικής προδιαγραφής, δεδομένου ότι πλήττεται ευθέως η σχετική ανέλεγκτη κρίση της Διοίκησης. Τούτο, διότι οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας πλήττουν την σκοπιμότητα επιλογής των επίμαχων τεχνικών προδιαγραφών, η δε προσφεύγουσα προτείνει απαραδέκτως τεχνικές προδιαγραφές, που η ίδια θεωρεί, ως πλέον ενδεδειγμένες (Δ.Εφ.Αθ. 1506/2025). Άλλωστε, ως προς την έννοια του άρθρου 58 της Οδηγίας 2014/24, έχει κριθεί, ότι η αναθέτουσα Αρχή είναι σε θέση να αξιολογήσει καλύτερα τις δικές της ανάγκες και για τον λόγο αυτόν ο Ενωσιακός νομοθέτης της παρεχώρησε ευρεία διακριτική ευχέρεια, όσον αφορά στον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής, όπως συνάγεται ιδίως από την επαναλαμβανόμενη χρήση του ρήματος «μπορεί» στο άρθρο αυτό. Έτσι, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του ως άνω άρθρου, η αναθέτουσα Αρχή διαθέτει ορισμένη ευχέρεια για τον καθορισμό των όρων συμμετοχής σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, τους οποίους θεωρεί, ότι σχετίζονται και είναι ανάλογοι με το αντικείμενο της σύμβασης και κατάλληλοι για να διασφαλίσουν, ότι ο υποψήφιος ή προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες και την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την εκτέλεση της προς ανάθεση σύμβασης. (βλ. απόφαση του ΔΕΕ της 31.3.2022 στην υπόθεση C-195/2021, LB κ. Smetna Palata na Republika Bulgaria). (βλ. απόφαση του ΔΕΕ της 31.3.2022 στην υπόθεση C-195/2021, LB κ. Smetna Palata na Republika Bulgaria). Βάσει των ανωτέρω, ο Α.8 λόγος της προσφυγής είναι απορριπτέος

28. Επειδή, με τον Α.9 λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επικαλείται τα εξής: *«Περιοριστική του ανταγωνισμού η απαίτηση Α/Α 35 περί Περιβαλλοντικής Δήλωσης Προϊόντος (EPD) για τα Φωτιστικά LED 1 έως 34».*

29. Επειδή, ως προς τον Α.9 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Στο «Κεφάλαιο 1:Τεχνικές προδιαγραφές» του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, στον Α/Α 35 «Περιβαλλοντική Δήλωση Προϊόντος (EPD)», για τα Φωτιστικά LED 1-34, προβλέπονται οι εξής προδιαγραφές: *«Περιβαλλοντική*

Δήλωση Προϊόντος (EPD), για την οικογένεια του προσφερόμενου φωτιστικού που θα αποδεικνύει τη συμμόρφωση του προϊόντος με τις απαιτήσεις του EPD κατά ISO 14025.». Η αναθέτουσα, με τις απόψεις, επάγεται, ότι: «Επί του ενάτου λόγου της προσφυγής, αναφορικά με την απαίτηση της διακήρυξης για την υποβολή Περιβαλλοντικής Δήλωσης Προϊόντος (EPD) για τα προσφερόμενα φωτιστικά σώματα, η προσφεύγουσα επανέρχεται με μία ακόμη ατεκμηρίωτη και παραπλανητική αιτίαση, αποδεικνύοντας για μία ακόμη φορά την απόσταση που τη χωρίζει από τις εξελίξεις της σύγχρονης τεχνολογίας, της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των ευρωπαϊκών κατευθύνσεων για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Το EPD (Environmental Product Declaration), ως πιστοποιημένο έγγραφο τύπου III κατά ISO 14025 και EN 15804, βασίζεται σε ποσοτικοποιημένη ανάλυση κύκλου ζωής (LCA – Life Cycle Assessment) και αποτυπώνει τεκμηριωμένα τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ενός προϊόντος καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του. Η απαίτηση αυτή όχι μόνο δεν είναι αυθαίρετη ή περιοριστική, αλλά αντίθετα εναρμονίζεται απολύτως με τις σύγχρονες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πράσινη μετάβαση και την κυκλική οικονομία. Στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για το Green Deal, του πλαισίου “Fit for 55” και των κατευθύνσεων για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις (Green Public Procurement – GPP), τα EPD έχουν αναδειχθεί ως βασικό εργαλείο περιβαλλοντικής διαφάνειας, συγκρισιμότητας προϊόντων και υπεύθυνης τεκμηρίωσης των περιβαλλοντικών επιδόσεων κάθε τεχνικής λύσης. Η ενσωμάτωσή τους στις δημόσιες προμήθειες δεν είναι μόνο επιθυμητή, αλλά πλέον και συστηματικά προτεινόμενη από ευρωπαϊκούς θεσμούς, όπως αποτυπώνεται σε πλήθος στρατηγικών κειμένων και νομοθετικών εξελίξεων (Circular Economy Action Plan, CSRD 2022/2464/EE, κ.ά.). Η αιτίαση της προσφεύγουσας ότι η απαίτηση EPD περιορίζει τον ανταγωνισμό δεν ευσταθεί. Αντιθέτως, η πραγματικότητα είναι ότι η πλειονότητα των κατασκευαστών φωτιστικών σωμάτων διαθέτει πλέον πιστοποιημένα EPD για τα προϊόντα της, καθώς αυτό αποτελεί ένδειξη περιβαλλοντικής υπευθυνότητας, συμμόρφωσης με τις σύγχρονες απαιτήσεις αγοράς και αποδοχής της ανάγκης για μετρήσιμη βιωσιμότητα. Συνεπώς, η επίμαχη απαίτηση όχι μόνο δεν λειτουργεί περιοριστικά, αλλά καθιστά εφικτή την επιλογή προϊόντων υψηλής περιβαλλοντικής ποιότητας από πλήθος αξιόπιστων προμηθευτών. Η αιτίαση της προσφεύγουσας ότι η απαίτηση EPD περιορίζει τον ανταγωνισμό δεν

ευσταθεί. Αντιθέτως, η πραγματικότητα είναι ότι η πλειονότητα των κατασκευαστών φωτιστικών σωμάτων διαθέτει πλέον πιστοποιημένα EPD για τα προϊόντα της, καθώς αυτό αποτελεί ένδειξη περιβαλλοντικής υπευθυνότητας, συμμόρφωσης με τις σύγχρονες απαιτήσεις αγοράς και αποδοχής της ανάγκης για μετρήσιμη βιωσιμότητα. Συνεπώς, η επίμαχη απαίτηση όχι μόνο δεν λειτουργεί περιοριστικά, αλλά καθιστά εφικτή την επιλογή προϊόντων υψηλής περιβαλλοντικής ποιότητας από πλήθος αξιόπιστων προμηθευτών. Η προσπάθεια της προσφεύγουσας να παρουσιάσει ως υπερβολική μία τεχνικά θεμιτή, περιβαλλοντικά αναγκαία και θεσμικά προωθούμενη προδιαγραφή, καταδεικνύει για άλλη μια φορά την απόπειρα αποδόμησης του διαγωνισμού μέσω διαστρέβλωσης της τεχνικής και θεσμικής πραγματικότητας. Η απαίτηση για EPD δεν είναι μια καινοφανής ή υπερβολική σύλληψη, αλλά ένα εργαλείο αντικειμενικής αξιολόγησης που εξυπηρετεί τους σκοπούς της πράσινης δημόσιας προμήθειας, όπως ρητά προβλέπεται στο ενωσιακό δίκαιο. Η Ελλάδα, δυνάμει της ΚΥΑ 149311/2021, ενσωμάτωσε κριτήρια Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, όπου για προϊόντα φωτισμού συνιστάται ή απαιτείται η προσκόμιση EPD ή ισοδύναμων τεκμηρίων. Συγκεκριμένα, στη σχετική ενότητα προδιαγραφών ΠΔΣ για φωτιστικά LED (βλ. ΕΣΗΔΗΣ και ΕΑΔΗΣΥ): “Ο ανάδοχος οφείλει να προσκομίσει περιβαλλοντική δήλωση προϊόντος (EPD) ή ισοδύναμα στοιχεία τεκμηρίωσης σύμφωνα με ISO 14025 και EN 15804 για τα προσφερόμενα προϊόντα.” Άρα, η αναθέτουσα αρχή οφείλει, και όχι απλώς δύναται, να θέτει τέτοιες απαιτήσεις για να συμμορφώνεται με εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές για το περιβάλλον. Η διαφοροποίηση των απαιτήσεων μεταξύ διαφορετικών σειρών φωτιστικών δεν συνιστά αυθαιρεσία, εφόσον τα φωτιστικά 1–23 αφορούν εγκατάσταση σε περιοχές υψηλής κυκλοφορίας, κατανάλωσης και περιβαλλοντικής επιβάρυνσης, όπου η EPD είναι κρίσιμη για την τεκμηρίωση του περιβαλλοντικού οφέλους, ενώ τα φωτιστικά 24–34 είναι ειδικών χρήσεων (χαμηλής ισχύος), όπου το περιβαλλοντικό αποτύπωμα είναι οριακά αμελητέο και δεν καθιστά απαραίτητη την EPD. Αυτό δεν παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης, αλλά αποτυπώνει ορθολογική διαφοροποίηση ανάλογα με την περιβαλλοντική σημασία της εφαρμογής. Ως εκ τούτου, η αίτηση απορρίπτεται ως αβάσιμη και αντίθετη με τις αρχές της βιωσιμότητας, της καινοτομίας και της ευρωπαϊκής στρατηγικής περιβαλλοντικής συμμόρφωσης...». Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι η απαίτηση για EPD

περιορίζει υπέρμετρα τον ανταγωνισμό ' τούτο, διότι το ζητούμενο να αποδειχθεί μέσω της απαίτησης για EPD δύναται να αποδειχθεί και με άλλους τρόπους, όπως τα πιστοποιητικά ISO 14025 και EN 15804. Κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η EPD βασίζεται στην ανάλυση κύκλου ζωής (LCA) και ακολουθεί διεθνή πρότυπα, όπως τα ISO 14025 και EN 15804. Η αναθέτουσα, με τις απόψεις, αναφέρεται αναλυτικώς στην απαίτηση EPD, καταλήγοντας στο ότι είναι ένα εργαλείο αντικειμενικής αξιολόγησης που εξυπηρετεί τους σκοπούς της πράσινης δημόσιας προμήθειας, όπως ρητώς προβλέπεται στο ενωσιακό δίκαιο. Η αναθέτουσα μάλιστα αναφέρει, ότι: «*Το EPD (Environmental Product Declaration), ως πιστοποιημένο έγγραφο τύπου III κατά ISO 14025 και EN 15804, βασίζεται σε ποσοτικοποιημένη ανάλυση κύκλου ζωής (LCA – Life Cycle Assessment) και αποτυπώνει τεκμηριωμένα τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ενός προϊόντος καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του*». Περαιτέρω, από πληροφορίες στο διαδίκτυο, προκύπτουν τα κάτωθι: α) το EPD σημαίνει Περιβαλλοντική Δήλωση Προϊόντος (Environmental Product Declaration) και είναι ένα τυποποιημένο έγγραφο που παρέχει ποσοτικές και αντικειμενικές πληροφορίες για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ενός προϊόντος καθ' όλη την διάρκεια του κύκλου ζωής του, από την εξόρυξη των πρώτων υλών έως την τελική διάθεση. Οι EPD βασίζονται σε αναλύσεις κύκλου ζωής (LCA) και πιστοποιούνται από ανεξάρτητους φορείς, προσφέροντας διαφάνεια και συγκρισιμότητα για την αξιολόγηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, β) το ISO 14025 είναι ένα διεθνές πρότυπο, που καθορίζει τις αρχές και τις διαδικασίες, για την ανάπτυξη προγραμμάτων και δηλώσεων περιβαλλοντικής δήλωσης τύπου III, γνωστών και ως Περιβαλλοντικές Δηλώσεις Προϊόντων (EPD). Στόχος του είναι να παρέχει διαφανείς, συγκρίσιμες και ποσοτικοποιημένες περιβαλλοντικές πληροφορίες σχετικά με τον κύκλο ζωής ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, βασισμένες σε επαληθευμένα δεδομένα Ανάλυσης Κύκλου Ζωής (LCA), και γ) το EN 15804 είναι το ευρωπαϊκό πρότυπο, για τις Περιβαλλοντικές Δηλώσεις Προϊόντων (EPD) στον κατασκευαστικό κλάδο, το οποίο παρέχει τους κανόνες για την συνεπή αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των δομικών προϊόντων καθ' όλη την διάρκεια ζωής τους. Θεσπίζει τις κατηγορίες και τους όρους, βάσει των οποίων πρέπει να αξιολογούνται τα δομικά προϊόντα, καλύπτοντας διάφορα στάδια της ζωής τους, από την παραγωγή μέχρι την

διάθεση και την ανακύκλωση. Εν προκειμένω, η αναθέτουσα Αρχή, με τις απόψεις, δεν επικαλείται κάποια ειδική ανάγκη, λόγω της οποίας προβλέφθηκε η «Περιβαλλοντική Δήλωση Προϊόντος (EPD)» χωρίς μνεία του όρου «ή ισοδύναμο». Όμως, η πρόβλεψη υποβολής προσφοράς, χωρίς να παρέχεται η δυνατότητα υποβολής προσφοράς με ισοδύναμη λύση, χωρίς την επίκληση κάποιας ειδικής ανάγκης της αναθέτουσας Αρχής, ευρίσκεται σε αντίθεση με τις προβλέψεις του άρθρου 54 του ν. 4412/2016 και περιορίζει τον ανταγωνισμό. Για τον λόγο αυτόν, πρέπει να ακυρωθεί ο προσβαλλόμενος όρος της Διακήρυξης, κατά το μέρος που δεν προβλέπει την μνεία του όρου: «ή ισοδύναμο». Σημειωτέον, ότι, κατά την ρητή επιταγή του άρθρου 54 του ν. 4412/2016, «Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό». Άρα, ο Α.9 λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

30. Επειδή, με τον Β λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επικαλείται τα εξής: «Παράνομη η απαίτηση του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι περί υποβολής των Πιστοποιητικών ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018 & ISO 50001:2018 του κατασκευαστή των φωτιστικών και Πιστοποιητικών ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 του κατασκευαστή του ασύρματου τοπικού ελεγκτή φωτιστικού και του τοπικού κόμβου».

31. Επειδή, ως προς τον Β λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Η Διακήρυξη απαιτεί την υποβολή των ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018 και ISO 50001:2018 του κατασκευαστή, συμπεριλαμβάνοντας αυτά στον πίνακα των ζητούμενων τεχνικών προδιαγραφών για τα φωτιστικά LED 1-34 (βλ. σελ. 75-169 τού Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης). Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι στην Διακήρυξη πρέπει να προβλεφθεί ISO του προμηθευτή, ότι εκείνη διαθέτει ISO του προμηθευτή και όχι του κατασκευαστή και ότι ο επίμαχος όρος περιορίζει τον ανταγωνισμό. Η αναθέτουσα επάγεται τα εξής: «Επί του λόγου Β της προσφυγής, με τον οποίο αμφισβητείται η απαίτηση υποβολής πιστοποιήσεων ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018 και ISO 50001:2018 από τον κατασκευαστή των φωτιστικών σωμάτων, καθώς και ISO 9001 και ISO 14001 από τους κατασκευαστές των

ελεγκτών και τοπικών κόμβων, σημειώνεται ότι η αιτίαση είναι απολύτως αβάσιμη, στρεβλή και τεχνικά ανακριβής. Οι εν λόγω πιστοποιήσεις δεν αποτελούν αυθαίρετες ή υπέρμετρες απαιτήσεις, αλλά βασικά εχέγγυα ποιότητας, ασφάλειας, περιβαλλοντικής συμμόρφωσης και ενεργειακής διαχείρισης, απολύτως συμβατά με το αντικείμενο της προμήθειας και τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη βιωσιμότητα των δημοσίων έργων. Η πιστοποίηση ISO 9001 διασφαλίζει την ύπαρξη αξιόπιστου συστήματος διαχείρισης ποιότητας στην παραγωγική διαδικασία· η ISO 14001 την περιβαλλοντική συμμόρφωση και παρακολούθηση· η ISO 45001 τη διαχείριση θεμάτων υγείας και ασφάλειας στην εργασία, ενώ η ISO 50001 αφορά ειδικά τη διαχείριση της ενεργειακής απόδοσης — θέμα άμεσα σχετικό με τη φύση του έργου που αφορά φωτισμό εξοικονόμησης ενέργειας, τηλεδιαχείριση και τεχνολογίες Smart Lighting. Είναι τεχνικά αδιανόητο να υποστηρίζεται ότι οι πιστοποιήσεις αυτές είναι «παράνομες» ή «καταχρηστικές», τη στιγμή που: - Αφορούν απευθείας τον κατασκευαστικό φορέα και όχι απλώς τον προμηθευτή ή τον συμμετέχοντα. - Αποτελούν διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα που ενισχύουν τη διαφάνεια, την ασφάλεια και τον ποιοτικό έλεγχο του εξοπλισμού. - Είναι ευρέως διαθέσιμες στην αγορά και τηρούνται από όλους τους σοβαρούς κατασκευαστές, με αποτέλεσμα να μην συνιστούν περιορισμό του ανταγωνισμού, αλλά αντίθετα κριτήριο τεχνολογικής και οργανωτικής επάρκειας. Η επίκληση της «αναλογικότητας» από την προσφεύγουσα είναι προσχηματική. Η προμήθεια αφορά σύγχρονα φωτιστικά και συστήματα τηλεδιαχείρισης, τα οποία θα παραμείνουν εγκατεστημένα επί σειρά ετών στον δημόσιο χώρο, σε κρίσιμη υποδομή. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή έχει όχι μόνο το δικαίωμα αλλά και την υποχρέωση να απαιτήσει τεκμήρια ολοκληρωμένης διαχειριστικής ικανότητας των κατασκευαστών, συμπεριλαμβανομένων των πτυχών περιβαλλοντικής, ενεργειακής και ποιοτικής διαχείρισης... Η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε ούτε απέδειξε με την προδικαστική προσφυγή, ως όφειλε, ότι η πληττόμενη τεχνική προδιαγραφή δεν είναι αναγκαία και δικαιολογημένη σε σχέση με τις ανάγκες που επιδιώκει να καλύψει η αναθέτουσα αρχή μέσω του προκείμενου διαγωνισμού (πρβλ. ΔΕφΑΘ 1246/2021, σκ .9) και, επομένως, ο περί φωτογραφικού χαρακτήρα ισχυρισμός της είναι απορριπτέος.». Εν προκειμένω, η αναθέτουσα, με τις απόψεις, εκθέτει, ότι έχει, όχι μόνο το δικαίωμα αλλά και την υποχρέωση να

απαιτήσει τεκμήρια ολοκληρωμένης διαχειριστικής ικανότητας των κατασκευαστών, συμπεριλαμβανομένων των πτυχών περιβαλλοντικής, ενεργειακής και ποιοτικής διαχείρισης. Ότι τα επίμαχα ISO αποτελούν κριτήριο τεχνολογικής και οργανωτικής επάρκειας, διότι η εν θέματι προμήθεια αφορά σε σύγχρονα φωτιστικά και συστήματα τηλεδιαχείρισης, τα οποία θα παραμείνουν εγκατεστημένα επί σειράν ετών στον δημόσιο χώρο, σε κρίσιμη υποδομή. Ότι η πιστοποίηση ISO 9001 διασφαλίζει την ύπαρξη αξιόπιστου συστήματος διαχείρισης ποιότητας στην παραγωγική διαδικασία, το ISO 14001 την περιβαλλοντική συμμόρφωση και παρακολούθηση, το ISO 45001 την διαχείριση θεμάτων υγείας και ασφάλειας στην εργασία, ενώ το ISO 50001 αφορά ειδικά στην διαχείριση της ενεργειακής απόδοσης, θέμα άμεσα σχετικό με την φύση του έργου που αφορά σε φωτισμό με εξοικονόμηση ενέργειας, τηλεδιαχείριση και τεχνολογίες Smart Lighting. Επομένως, η αιτιολογία της αναθέτουσας Αρχής παρίσταται επαρκής και νόμιμη, η δε θέσπιση της συγκεκριμένης προδιαγραφής κρίνεται αναγκαία και σκόπιμη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος. Υπό τα δεδομένα αυτά, απαραδέκτως η προσφεύγουσα βάλλει κατά της σκοπιμότητας θέσπισης των συγκεκριμένων απαιτήσεων και προσπαθεί να καθορίσει και να προδιαγράψει, αυτή, τα τεχνικά χαρακτηριστικά του προς προμήθεια είδους, με βάση της δικές της επαγγελματικές ανάγκες και δυνατότητες. Εξ άλλου, η αναθέτουσα Αρχή διαθέτει ευχέρεια για τον καθορισμό των όρων συμμετοχής σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, τους οποίους, θεωρεί, ότι σχετίζονται και είναι ανάλογοι με το αντικείμενο της σύμβασης και κατάλληλοι για να διασφαλίσουν, ότι ο υποψήφιος ή προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες και την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την εκτέλεση της προς ανάθεση σύμβασης. Σημειωτέον, ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας δεν παρεμποδίζεται από όρο της Διακήρυξης αλλά είναι συνέπεια της εμπορικής της πολιτικής, οι δε ισχυρισμοί της είναι απορριπτέοι (πρβλ ΣτΕ ΕΑ 434/2008, ΣτΕ ΕΑ 581/2008). Εν ολίγοις, απαραδέκτως, η προσφεύγουσα επιχειρεί να προσαρμόσει το αντικείμενο του διαγωνισμού και της υπό ανάθεσης σύμβασης στις δικές της ανάγκες. Άρα, ο Β λόγος της προσφυγής είναι απορριπτέος.

32. Επειδή, με τον Γ.1 λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επικαλείται τα εξής: «Υπερβολική και ανατιολόγητη η απαίτηση εκπόνησης μελετών οδοφωτισμού».

33. Επειδή, ως προς τον Γ.1 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Στο κεφάλαιο «1.6 ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΟΔΩΝ» του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης (σελ. 71-72) ορίζονται τα εξής: «...Από τους υποψηφίους ανάδοχους απαιτείται να πραγματοποιήσουν μελέτες οδοφωτισμού με τη χρήση ειδικού λογισμικού (Dialux ή Dialux Evo ή Relux) από τις οποίες θα προκύπτει η κάλυψη των απαιτήσεων φωτισμού για κάθε τύπο οδού και πεζοδρομίου. Για την κάθε μία από τις ανωτέρω μελέτες φωτισμού ο υποψήφιος ανάδοχος θα πρέπει να παραδώσει τα κατά περίπτωση ηλεκτρονικά φωτομετρικά αρχεία που χρησιμοποίησε για τη μελέτη σε μία από τις τυποποιημένες μορφές .uld ή .ldt ή .ies 1. Παραδώσει σε ηλεκτρονική μορφή τα αποτελέσματα των μελετών 2. Παραδώσει τα κατά περίπτωση ηλεκτρονικά αρχεία των μελετών (.rlx, .dlx, .evo, κ.λπ.) Από την εκπόνηση των φωτοτεχνικών υπολογισμών από τον Ανάδοχο θα προκύψουν οι προτεινόμενοι τύποι και ισχύεις των φωτιστικών σωμάτων...». Η αναθέτουσα, με τις απόψεις, επάγεται τα εξής: «Επί του λόγου Γ1, σύμφωνα με τον οποίο χαρακτηρίζεται ως “παράνομη και υπερβολική” η απαίτηση εκπόνησης μελετών φωτισμού από τους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό, η αιτίαση κρίνεται εξολοκλήρου απαράδεκτη, προδήλως αβάσιμη και απολύτως προσβλητική για τη σοβαρότητα και τη θεσμική αξία της διαδικασίας. Είναι αδιανόητο να αμφισβητείται η αναγκαιότητα εκπόνησης τεκμηριωμένων μελετών σε ένα δημόσιο έργο προϋπολογισμού 4.650.809,10 €, που αφορά κρίσιμη υποδομή, με άμεσες συνέπειες στην ενεργειακή απόδοση, την οδική ασφάλεια, την περιβαλλοντική συμμόρφωση και τη λειτουργικότητα του δημοσίου χώρου. Η μελέτη φωτισμού, στη φάση του διαγωνισμού, αποτελεί θεμελιώδες εργαλείο τεκμηρίωσης της καταλληλότητας της προσφερόμενης λύσης. Δεν αποτελεί «εμπόδιο συμμετοχής», αλλά μηχανισμό διασφάλισης της τεχνικής εγκυρότητας, της συμμόρφωσης με τα πρότυπα (π.χ. EN 13201), της συγκρισιμότητας των προσφορών και τελικώς της ποιότητας του έργου. Είναι το ελάχιστο αναμενόμενο από κάθε σοβαρό οικονομικό φορέα που διεκδικεί τη συμμετοχή του σε τόσο απαιτητικό έργο. Η προσφεύγουσα αποτυγχάνει για ακόμη μία φορά να αντιληφθεί τη διαφορά μεταξύ προσφοράς προϊόντων και

παροχής ολοκληρωμένης τεχνικής λύσης. Το αντικείμενο της σύμβασης δεν είναι η απλή αγορά φωτιστικών σωμάτων, αλλά ο σχεδιασμός και η υλοποίηση βελτιστοποιημένου οδοφωτισμού, με πλήρως εναρμονισμένα φωτοτεχνικά και ενεργειακά κριτήρια. Οποιαδήποτε απόπειρα υποκατάστασης αυτής της διαδικασίας με “κατάλογο προϊόντων” υποτιμά τη φύση του έργου και προσβάλλει τη δημόσια διοίκηση. Είναι δε απολύτως προσχηματική η επίκληση περί “μη αναγκαίων εξόδων”. Οι μελέτες φωτισμού, στο πλαίσιο ενός διαγωνισμού με προδιαγεγραμμένα πρότυπα είναι καίριας σημασίας, απολύτως αναγκαίες και ενσωματωμένες στο αναμενόμενο κόστος συμμετοχής. Αν ένας υποψήφιος θεωρεί υπερβολική τη στοιχειώδη τεκμηρίωση της προσφοράς του, τότε καθίσταται σαφές ότι δεν διαθέτει ούτε την τεχνική ικανότητα, ούτε τη στρατηγική σοβαρότητα να συμμετάσχει σε έργο τέτοιας κλίμακας και σημασίας. Ως εκ τούτου, η αίτηση απορρίπτεται. Η απαίτηση για εκπόνηση μελετών είναι θεσμικά εύλογη, τεχνικά επιβεβλημένη και απολύτως εντός του πλαισίου των αρχών της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας και της ποιότητας στη δημόσια σύμβαση. Η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε ούτε απέδειξε με την προδικαστική προσφυγή, ως όφειλε, ότι η πληττόμενη τεχνική προδιαγραφή δεν είναι αναγκαία και δικαιολογημένη σε σχέση με τις ανάγκες που επιδιώκει να καλύψει η αναθέτουσα αρχή μέσω του προκείμενου διαγωνισμού (πρβλ. ΔΕφΑΘ 1246/2021, σκ.9) και, επομένως, ο περί φωτογραφικού χαρακτήρα ισχυρισμός της είναι απορριπτέος». Η αναθέτουσα, στις απόψεις, αναφέρει, ότι είναι αδιανόητο να αμφισβητείται η αναγκαιότητα εκπόνησης τεκμηριωμένων μελετών σε ένα δημόσιο έργο προϋπολογισμού 4.650.809,10 €, που αφορά σε κρίσιμη υποδομή, με άμεσες συνέπειες στην ενεργειακή απόδοση, την οδική ασφάλεια, την περιβαλλοντική συμμόρφωση και τη λειτουργικότητα του δημοσίου χώρου. Ότι η μελέτη φωτισμού, στην φάση του διαγωνισμού, αποτελεί θεμελιώδες εργαλείο τεκμηρίωσης της καταλληλότητας της προσφερόμενης λύσης. Ότι αποτελεί μηχανισμό διασφάλισης της τεχνικής εγκυρότητας, της συμμόρφωσης με τα πρότυπα (π.χ. EN 13201), της συγκρισιμότητας των προσφορών και εν τέλει της ποιότητας του έργου. Ότι είναι το ελάχιστο αναμενόμενο από κάθε σοβαρό οικονομικό φορέα που διεκδικεί την συμμετοχή του σε τόσο απαιτητικό έργο. Ότι αντικείμενο της σύμβασης δεν είναι η απλή αγορά φωτιστικών σωμάτων, αλλά ο σχεδιασμός και η υλοποίηση βελτιστοποιημένου οδοφωτισμού, με πλήρως εναρμονισμένα

φωτοτεχνικά και ενεργειακά κριτήρια. Επομένως, η αιτιολογία της αναθέτουσας Αρχής παρίσταται επαρκής και νόμιμη, η δε θέσπιση της συγκεκριμένης προδιαγραφής κρίνεται αναγκαία και σκόπιμη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος. Υπό τα δεδομένα αυτά, απαραδέκτως η προσφεύγουσα βάλλει κατά της σκοπιμότητας θέσπισης των συγκεκριμένων απαιτήσεων. Εξ άλλου, η αναθέτουσα Αρχή διαθέτει ευχέρεια για τον καθορισμό των όρων συμμετοχής σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, τους οποίους θεωρεί, ότι σχετίζονται και είναι ανάλογοι με το αντικείμενο της σύμβασης και κατάλληλοι για να διασφαλίσουν, ότι ο υποψήφιος ή προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες και την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την εκτέλεση της προς ανάθεση σύμβασης. Σημειωτέον, ότι οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας, ότι «ο όρος περί εκπόνησης Φωτοτεχνικής Μελέτης μας υποβάλλει σε έξοδα άνευ λόγου και τα ελλιπή στοιχεία περιγραφής των απαιτούμενων φωτιστικών σωμάτων καθιστούν δυσχερή την υποβολή νόμιμης και ανταγωνιστικής προσφοράς εκ μέρους μας» είναι απορριπτέοι, ως αόριστοι. Τούτο, διότι δεν προσδιορίζει ούτε το ποσό των εξόδων ούτε αναφέρει, ποια είναι τα ελλιπή στοιχεία των φωτιστικών σωμάτων. Βάσει των ανωτέρω, ο Γ1 λόγος της προσφυγής είναι απορριπτέος.

34. Επειδή, με τον Γ.2 λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επικαλείται τα εξής: «Παράνομος ο όρος σχετικά με την προθεσμία για την υποβολή προσφορών λόγω της απαίτησης εκπόνησης μελετών οδοφωτισμού».

35. Επειδή, ως προς τον Γ.2 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Η αναθέτουσα, με τις απόψεις, επάγεται τα εξής: «Επί του λόγου Γ2, όπου η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η απαίτηση εκπόνησης μελετών φωτισμού καθιστά την προβλεπόμενη προθεσμία υποβολής προσφορών ανεπαρκή, η αιτίαση είναι απολύτως αβάσιμη και προφανώς προσχηματική. Η διακήρυξη προβλέπει εύλογο χρονικό διάστημα για την υποβολή προσφορών, πλήρως επαρκές για τη διενέργεια μελετών φωτισμού βάσει των δεδομένων του έργου, και δεν περιλαμβάνει ούτε επιπρόσθετες μελετητικές υποχρεώσεις (π.χ. στατικές, ηλεκτρολογικές, γεωτεχνικές κ.λπ.) ούτε στοιχεία πολυπλοκότητας που θα δικαιολογούσαν παράταση. Οι μελέτες που ζητούνται είναι απολύτως συγκεκριμένες, τυποποιημένες και σύμφωνες με το πρότυπο EN 13201, και η

εκπόνησή τους από έμπειρους μελετητές ή οργανωμένους οικονομικούς φορείς δεν απαιτεί ιδιαίτερη χρονική επιβάρυνση. Σε έργα αντίστοιχης φύσης, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ο χρόνος που δόθηκε στον παρόντα διαγωνισμό θεωρείται παραπάνω από ικανοποιητικός. Αντιθέτως, η αντίδραση της προσφεύγουσας καταδεικνύει έλλειψη προετοιμασίας ή αδυναμία ουσιαστικής συμμόρφωσης, που προσπαθεί να καλύψει με γενικόλογες αναφορές περί «πολυπλοκότητας». Επιπλέον, η ίδια η φύση του έργου — σύστημα οδοφωτισμού με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας και τη βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας — επιβάλλει τεκμηριωμένες προτάσεις και όχι πρόχειρες υποβολές, ενώ η μελέτη φωτισμού συνιστά αναπόσπαστο τεχνικό στοιχείο της αξιολόγησης. Ως εκ τούτου, ο ισχυρισμός περί ανεπαρκούς χρόνου είναι ατεκμηρίωτος, δεν συνοδεύεται από αντικειμενικά στοιχεία και αποσκοπεί αποκλειστικά στην καθυστέρηση ή την αποδόμηση της διαγωνιστικής διαδικασίας.». Όπως αναφέρει και η προσφεύγουσα, στην προσφυγή, από τις διατάξεις των άρθρων 27 και 60 του ν. 4412/2016 και σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 80 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προκύπτει, ότι ο νόμος θέτει την ελάχιστη προθεσμία που πρέπει να παρεμβάλλεται μεταξύ της δημοσίευσης της προκήρυξης και της υποβολής των προσφορών, η οποία, στις περιπτώσεις ανοικτών διαγωνισμών που οι προσφορές υποβάλλονται με ηλεκτρονικά μέσα, ορίζεται στις 30 ημέρες, ενώ, σε κάθε άλλη περίπτωση, στις 35 ημέρες. Η προσφεύγουσα, με την προσφυγή, συνομολογεί, ότι στον επίμαχο διαγωνισμό, στον όρο 1.5, ορίζονται 33 ημέρες για την υποβολή προσφορών. Σημειωτέον, ότι ο επίμαχος διαγωνισμός διενεργείται με ηλεκτρονικά μέσα και συνεπώς, η οριζόμενη με την διακήρυξη οικεία προθεσμία είναι ανώτερη της θεσπιζόμενης, με την ανωτέρω διάταξη, για την προκείμενη περίπτωση, ελάχιστης των 30 ημερών. Εν προκειμένω και εν όψει της τήρησης της νόμιμης ως άνω προθεσμίας, οι ισχυρισμοί της προσφυγής είναι απορριπτέοι, ως όλως αόριστοι, καθώς η προσφεύγουσα, αναφέρει μόνον, ότι ο επίμαχος όρος είναι παράνομος, διότι δεν χορηγείται επαρκής χρόνος για την προετοιμασία υποβολής νόμιμων και ανταγωνιστικών προσφορών. Άρα, ο Γ.2 λόγος της προσφυγής είναι απορριπτέος.

36. Επειδή, με τον Δ λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επικαλείται τα εξής: «Μη νόμιμος ο όρος 2.2.9.1, κατά το σκέλος που προβλέπει τη δήλωση

των παραγεγραμμένων παραπτωμάτων στο ΕΕΕΣ, ως ερειδόμενος σε διάταξη (άρθρο 79 παρ. 1 εδ. ε' του Ν. 4412/2016) που παραβιάζει το ενωσιακό δίκαιο».

37. Επειδή, ως προς τον Δ λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι: «Εκ του όρου 2.2.9.1 της διακήρυξης, που αποτυπώνει τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 79 παρ. 1 εδ. ε' του Ν. 4412/2016, προκύπτει ότι οι οικονομικοί φορείς που έχουν υποπέσει στο παράπτωμα της σύναψης συμφωνιών με σκοπό τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, καλούνται να απαντήσουν καταφατικά στο σχετικό ερώτημα του ΕΕΕΣ. Ο ως άνω όρος της διακήρυξης είναι παράνομος και αντίκειται στο ενωσιακό δίκαιο, καθ' ο μέρος εισάγει υποχρεώσεις στους οικονομικούς φορείς πέραν των προβλεπόμενων από την Οδηγία 2014/24/ΕΕ.». Η αναθέτουσα, με τις απόψεις, επάγεται τα εξής: «Ως προς τον λόγο ότι δεν είναι νόμιμος ο όρος 2.2.9.1, κατά το σκέλος που προβλέπει τη δήλωση των παραγεγραμμένων παραπτωμάτων στο ΕΕΕΣ, ως ερειδόμενος σε διάταξη (άρθρο 79 παρ. 1 εδ. ε' του Ν. 4412/2016) που παραβιάζει το ενωσιακό δίκαιο. Σύμφωνα με τον όρο 2.2.9.1 της διακήρυξης: «Ιδίως επισημαίνεται ότι κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο σχετικό πεδίο του ΕΕΕΣ για τυχόν σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η συνδρομή περιστάσεων, όπως η πάροδος της τριετούς περιόδου της ισχύος του λόγου αποκλεισμού (παραγράφου 10 του άρθρου 73) ή η εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, σύμφωνα με την περ. γ της παραγράφου 2.2.3.4 της παρούσας, αναλύεται στο σχετικό πεδίο που προβάλλει κατόπιν θετικής απάντησης». Στο άρθρο 79 παρ. 1 πέμπτο εδάφιο του Ν. 4412/2016 ορίζεται μεταξύ άλλων ότι «Κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης για σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η συνδρομή περιστάσεων, όπως η τριετής παραγραφή της παρ. 10 του άρθρου 73 περί λόγων αποκλεισμού, ή η εφαρμογή της παρ. 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011 (Α' 93), αναλύεται στο σχετικό πεδίο που προβάλλει κατόπιν θετικής απάντησης, ενώ ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο για την προσκόμιση δικαιολογητικών.». Το ΕΕΕΣ παρέχει προαπόδειξη προς το σκοπό της επιτάχυνσης των διαγωνιστικών διαδικασιών και ελάφρυνσης των διαγωνιζομένων από την

υποχρέωση προσκόμισης πολυάριθμων πιστοποιητικών και εγγράφων ως προς τα κριτήρια αποκλεισμού και επιλογής και ενέχει, προϋποθέτει και ερείδεται επί μιας καταρχήν εμπιστοσύνης ως προς τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς, ενώ τόσο το γράμμα του ν. 4412/2016, όσο και το πνεύμα και οι αιτιολογικές σκέψεις της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ αποσκοπούν στη μείωση του διοικητικού φόρτου των αναθετουσών αρχών και των οικονομικών φορέων. Τα ανωτέρω, όμως, ουδόλως απαλλάσσουν τον οικονομικό φορέα από την υποχρέωση δήλωσης στο ΕΕΕΣ στο σταθερό χρονικό σημείο υποβολής της προσφοράς του, των απαιτούμενων στοιχείων και πληροφοριών βάσει των όρων της διακήρυξης και του νόμου, καθόσον αποτελούν ουσιώδη έλλειψη και καθιστούν υποχρεωτική την απόρριψη της προσφοράς. Οι οικονομικοί φορείς, επομένως, υποχρεούνται να υποβάλουν ορθώς συμπληρωμένο το ΕΕΕΣ τους, το οποίο αποτελεί ουσιώδες δικαιολογητικό συμμετοχής στο διαγωνισμό, με όλα τα σχετικά πραγματικά γεγονότα, στοιχεία και πληροφορίες (συμπεριλαμβανομένων των επανορθωτικών μέτρων που είχαν τυχόν λάβει) που τελούν εν γνώσει τους και εμπίπτουν στους λόγους αποκλεισμού, ασχέτως της συνδρομής ή μη λόγου αποκλεισμού στο πρόσωπό τους, προκειμένου η αναθέτουσα αρχή να διαπιστώσει εντέλει, αν συντρέχει ή όχι τέτοιος λόγος. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής εκ μέρους του οικονομικού φορέα ή/και δανείζοντος τρίτου επάγεται αυτοδικαίως την απόρριψη της προσφοράς του. Εξάλλου, τόσο στο άρθρο 79 παρ. 1 του ν. 4412/2016 ορίζεται ρητώς ότι, κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης για σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, απαιτείται η αναφορά, μεταξύ άλλων, και της τριετούς παραγραφής της παρ. 10 του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού. Όπως έχει κριθεί και από το ΔΕΕ, τα κράτη μέλη διαθέτουν ορισμένη εξουσία εκτίμησης κατά τον καθορισμό των προϋποθέσεων εφαρμογής των προαιρετικών λόγων αποκλεισμού που προβλέπει το άρθρο 57 παρ. 4 της Οδηγίας 2014/24, και, ειδικότερα, να μην εφαρμόσουν τους προαιρετικούς λόγους αποκλεισμού που αναφέρονται στη διάταξη αυτή ή να τους ενσωματώσουν στην εθνική νομοθεσία με βαθμό αυστηρότητας που μπορεί να διαφέρει κατά περίπτωση, με γνώμονα εκτιμήσεις νομικής, οικονομικής ή κοινωνικής φύσης που επικρατούν σε εθνικό επίπεδο. Εν προκειμένω, ο Έλληνας νομοθέτης επέλεξε την αυστηρότερη εκδοχή, ορίζοντας

ρητώς ότι, κατά την απάντηση του οικονομικού φορέα στο ΕΕΕΣ για τη σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ των οποίων ρητώς προβλέπεται η τριετής παραγραφή της παρ. 10 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016. Περαιτέρω, κατά τα γενόμενα δεκτά, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 73 παρ. 4 ζ' του ν. 4412/2016, που επαναλαμβάνεται αυτούσιο ο ως άνω όρος της Διακήρυξης, για τον αποκλεισμό οικονομικού φορέα λόγω «απόκρυψης» πληροφοριών σχετικά με τη μη συνδρομή λόγου αποκλεισμού αρκεί η στοιχειοθέτηση αντικειμενικά ανακριβούς δήλωσης, χωρίς να απαιτείται και η διενέργεια συμπληρωματικής έρευνας από την αναθέτουσα αρχή περί του εάν η ανακριβής δήλωση είναι απατηλή και προϊόν δόλου, δεδομένου ότι τέτοια αξιολόγηση σχετίζεται με τη «συστεγαζόμενη» διακεκριμένη και αυτοτελή περίπτωση αποκλεισμού «εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος εκ προθέσεως σοβαρών απατηλών δηλώσεων». Από τις διατάξεις της Διακήρυξης συνάγεται ότι η ανακριβής δήλωση του διαγωνιζόμενου σχετικά με τη μη συνδρομή λόγων αποκλεισμού, η οποία περιλαμβάνεται στο ΕΕΕΣ, έχει αναχθεί από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 73 παρ. 4 περ. γ' και ζ', 79 παρ. 1 και 5 και 104 παρ. 1 του ν. 4412/2016 και τον Κανονισμό 2016/7 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε αυτοτελή λόγο αποκλεισμού, ο οποίος προβλέπεται από τη Διακήρυξη και συνεπάγεται, με τη διαπίστωσή του, την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να θέσει εκτός διαγωνισμού το διαγωνιζόμενο. Με την υποβολή του ΕΕΕΣ ταυτόχρονα με την αίτηση συμμετοχής ή την προσφορά του διαγωνιζόμενου και το ειδικά τυποποιημένο περιεχόμενό του, καθοριζόμενο από τον Κανονισμό 2016/7 της Επιτροπής, διασφαλίζεται η αρχή της διαφάνειας και της ίση μεταχείρισης των διαγωνιζομένων. Ο όρος 2.2.9.1 της διακήρυξης επαναλαμβάνει το άρθρο 79 παρ. 1 εδ. ε' του Ν. 4412/2016, που ρυθμίζει την υποχρέωση οικονομικών φορέων να δηλώνουν στο ΕΕΕΣ τυχόν σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, καθώς και να αναφέρουν περιπτώσεις όπως η παραγραφή των λόγων αποκλεισμού. Το άρθρο 79 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 είναι υλοποίηση των διατάξεων της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, η οποία στο άρθρο 57 και σχετικές διατάξεις επιβάλλει στα κράτη-μέλη την πρόβλεψη τόσο υποχρεωτικών όσο και προαιρετικών λόγων αποκλεισμού, με σκοπό την προστασία του ελεύθερου και δίκαιου ανταγωνισμού. Η απόφαση C-66/22 (*Infraestructuras de Portugal SA*)

του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), αναφερόμενη στο άρθρο 57 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, επιβεβαιώνει ότι οι λόγοι αποκλεισμού αποτελούν πεδίο διακριτικής ευχέρειας των αναθετουσών αρχών, οι οποίες έχουν την ευθύνη για τον έλεγχο και την αξιολόγηση της συνδρομής τους, εντός των ορίων της αρχής της αναλογικότητας. Η διάταξη του άρθρου 79 παρ. 1 εδ. ε' του Ν. 4412/2016 και ο αντίστοιχος όρος της διακήρυξης λειτουργούν ακριβώς ως μέτρο διαφάνειας και αποτελεσματικού ελέγχου, χωρίς να παραβιάζουν το ενωσιακό δίκαιο. Αντίθετα, εξασφαλίζουν την πληρότητα και τη σαφήνεια των πληροφοριών που πρέπει να παρέχουν οι οικονομικοί φορείς για λόγους αποκλεισμού, ενισχύοντας την προστασία του ανταγωνισμού και της νομιμότητας των διαδικασιών ανάθεσης. Η υποχρέωση δήλωσης παραγεγραμμένων παραπτωμάτων στο ΕΕΕΣ δεν επιφέρει επιπλέον ή δυσανάλογη επιβάρυνση στους οικονομικούς φορείς, δεδομένου ότι ο νόμος ορίζει σαφώς τη δυνατότητα ανάλυσης των περιστάσεων που αφορούν την παραγραφή και τη σχετική τεκμηρίωση...". Πρώτον, με την απόφαση C-66/22 το Δικαστήριο δέχθηκε ρητώς, ότι, σε αντίθεση με τις έως τότε πάγιες νομολογιακές παραδοχές, υφίσταται υποχρέωση μεταφοράς του άρθρου 57, παρ. 4, στα εθνικά δίκαια, καθώς και ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να περιορίσουν την εμβέλεια των προβλεπόμενων στην Οδηγία λόγων αποκλεισμού. Η δεύτερη αυτή παραδοχή αποτελεί στην πραγματικότητα εμπέδωση της αρχής που είχε ήδη αποκρυσταλλωθεί με την απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση Meca, στην οποία κρίθηκε ότι «εφόσον οποιοδήποτε κράτος μέλος αποφασίσει να ενσωματώσει στη νομοθεσία του προαιρετικό λόγο αποκλεισμού προβλεπόμενο στην οδηγία 2014/24, πρέπει να σέβεται τα βασικά χαρακτηριστικά του, όπως προβλέπονται στην οδηγία». Συνεπώς, πλέον ανατρέπεται πλήρως η ευχέρεια των κρατών μελών να παραλείψουν να ενσωματώσουν τους δυνητικούς λόγους αποκλεισμού στα εθνικά τους δίκαια, ενώ παγιώνεται η αρχή ότι οι δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού, όπως καταστρώνονται στην Οδηγία, έχουν ένα minimum ρυθμιστικής εμβέλειας, ένα ελάχιστο ουσιαστικό περιεχόμενο, το οποίο δεν επιτρέπεται να παραβιαστεί ή να αλλοιωθεί κατά τη μεταφορά τους από τα κράτη μέλη. Περαιτέρω, το Δικαστήριο -από τη συνδυαστική ανάγνωση του άρθρου 57, παρ. 4, με την αιτιολογική σκέψη 101 της Οδηγίας- κατέληξε στο ότι στην αναθέτουσα αρχή αναγνωρίζεται το αποκλειστικό προνόμιο να αξιολογήσει την αξιοπιστία του

υποψήφιου οικονομικού φορέα, όσο ακόμα βρίσκεται εν εξελίξει η διαγωνιστική διαδικασία και πριν την ανάθεση της σύμβασης. Η λογική είναι ότι, επειδή η αναθέτουσα Αρχή θα υποστεί τις συνέπειες μιας εσφαλμένης απόφασης ανάθεσης, πρέπει να έχει τη δυνατότητα να κρίνει κατά πόσο μπορεί να εμπιστευθεί τον φορέα, εκτιμώντας η ίδια κατ' ουσίαν την ακεραιότητα και την αξιοπιστία του. Δεύτερον, στο άρθρο 2.2.9.1 της Διακήρυξης ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι: «...**Ιδίως επισημαίνεται ότι κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο σχετικό πεδίο του ΕΕΕΣ για τυχόν σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η συνδρομή περιστάσεων, όπως η πάροδος της τριετούς περιόδου της ισχύος του λόγου αποκλεισμού (παραγράφου 10 του άρθρου 73) ή η εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, σύμφωνα με την περ. γ της παραγράφου 2.2.3.4 της παρούσας, αναλύεται στο σχετικό πεδίο που προβάλλει κατόπιν θετικής απάντησης...**». Τρίτον, το άρθρο 79 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 ορίζει ότι: «...Κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης για σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η συνδρομή περιστάσεων, όπως η τριετής παραγραφή της παρ. 10 του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού, ή η εφαρμογή της παρ. 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011 (Α` 93), αναλύεται στο σχετικό πεδίο που προβάλλει κατόπιν θετικής απάντησης, ενώ ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο για την προσκόμιση δικαιολογητικών...». Εν προκειμένω, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είναι απορριπτέοι. Τούτο, διότι: α) ο όρος 2.2.9.1 της Διακήρυξης επαναλαμβάνει το άρθρο 79 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, που ρυθμίζει την υποχρέωση οικονομικών φορέων να δηλώνουν στο ΕΕΕΣ τυχόν σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο την στρέβλωση του ανταγωνισμού, καθώς και να αναφέρουν περιπτώσεις, όπως η παραγραφή των λόγων αποκλεισμού, β) στην αναθέτουσα Αρχή αναγνωρίζεται το αποκλειστικό προνόμιο να αξιολογήσει την αξιοπιστία του υποψήφιου οικονομικού φορέα, όσο ακόμη ευρίσκεται εν εξελίξει η διαγωνιστική διαδικασία και πριν την ανάθεση της σύμβασης. Τούτο, διότι, εν όψει του ότι η αναθέτουσα Αρχή θα υποστεί τις συνέπειες μιας εσφαλμένης απόφασης ανάθεσης, πρέπει αυτή να έχει την δυνατότητα να κρίνει, κατά πόσο μπορεί να εμπιστευθεί τον φορέα, εκτιμώντας η ίδια κατ' ουσίαν την ακεραιότητα και την αξιοπιστία του,

και γ) στην ελληνική νομοθεσία, όπως προαναφέρθηκε, ορίζεται ρητώς, ότι: «...Κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης για σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η συνδρομή περιστάσεων, όπως η τριετής παραγραφή της παρ. 10 του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού, ή η εφαρμογή της παρ. 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011 (Α' 93), αναλύεται στο σχετικό πεδίο που προβάλλει κατόπιν θετικής απάντησης, ενώ ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο για την προσκόμιση δικαιολογητικών...». Βάσει των ανωτέρω, ο Δ λόγος της προσφυγής είναι απορριπτέος.

38. Επειδή, με τον Ε λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επικαλείται τα εξής: «Μη νόμιμος ο όρος 2.2.8.1 της διακήρυξης στο μέτρο που προβλέπει την άπαξ δυνατότητα αντικατάστασης τρίτου».

39. Επειδή, ως προς τον Ε λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι: «...Με τη φράση «Αποκλείεται» κατέστησε το δυνητικό λόγο αποκλεισμού σε υποχρεωτικό, παραβιάζοντας το άρθρο 57 παρ. 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ....». Η αναθέτουσα Αρχή, με τις απόψεις, επάγεται τα εξής: «Η αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 78 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, ως ισχύει μετά από την τροποποίηση της με τον Ν. 4782/2021, ορίζει ότι: «Η αντικατάσταση του φορέα, στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται ο οικονομικός φορέας που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74, γίνεται κατόπιν πρόσκλησης από την αναθέτουσα αρχή προς τον οικονομικό φορέα, εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της πρόσκλησης στον οικονομικό φορέα, για κάθε τρίτο στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται, στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης. Ο φορέας με τον οποίο αντικαθίσταται ο φορέας του προηγούμενου εδαφίου δεν επιτρέπεται να αντικατασταθεί εκ νέου». Η διάταξη αυτή έχει προβλεφθεί αυτούσια στον όρο 2.2.8.1 της διακήρυξης και επομένως ο συγκεκριμένος όρος είναι απόλυτα σύννομος και θα πρέπει να απορριφθεί ο λόγος αυτός της προδικαστικής προσφυγής». Εν προκειμένω, το άρθρο 2.2.8.1 της Διακήρυξης, με τίτλο «Στήριξη στην ικανότητα τρίτων», ορίζει τα εξής: «...Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει αν οι φορείς, στις ικανότητες των οποίων προτίθεται να στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν κατά περίπτωση τα σχετικά

κριτήρια επιλογής και εάν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3.. Ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να αντικαταστήσει έναν φορέα στην ικανότητα του οποίου στηρίζεται, εφόσον ο τελευταίος δεν πληροί το σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, η οποία απευθύνεται στον οικονομικό φορέα μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ. Ο φορέας που αντικαθιστά φορέα του προηγούμενου εδαφίου δεν επιτρέπεται να αντικατασταθεί εκ νέου.». Περαιτέρω, στο άρθρο 78 παρ. 1 του ν. 4412/2016, ως ισχύει μετά από την τροποποίηση του με τον ν. 4782/2021, ορίζεται, ότι: «Η αντικατάσταση του φορέα, στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται ο οικονομικός φορέας που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίον συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74, γίνεται κατόπιν πρόσκλησης από την αναθέτουσα αρχή προς τον οικονομικό φορέα, εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της πρόσκλησης στον οικονομικό φορέα, για κάθε τρίτο στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται, στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης. Ο φορέας με τον οποίο αντικαθίσταται ο φορέας του προηγούμενου εδαφίου δεν επιτρέπεται να αντικατασταθεί εκ νέου». Εν προκειμένω, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είναι απορριπτέοι. Τούτο, διότι: α) ο όρος 2.2.8.1 της Διακήρυξης επαναλαμβάνει το άρθρο 78 παρ. 1 του ν. 4412/2016, β) η στην ελληνική νομοθεσία, όπως προαναφέρθηκε, ορίζεται ρητώς, ότι: «...Ο φορέας με τον οποίο αντικαθίσταται ο φορέας του προηγούμενου εδαφίου δεν επιτρέπεται να αντικατασταθεί εκ νέου», και γ) το ΔΕΕ, στηριζόμενο στο γράμμα του άρθρου 57, παρ. 4 της Οδηγίας 2014/24, έκρινε, ότι η ευχέρεια των κρατών μελών, να υποχρεώσουν τις αναθέτουσες Αρχές να εφαρμόσουν τους δυνητικούς λόγους αποκλεισμού ή να επιτρέψουν να αποφασίσουν οι ίδιες για την εφαρμογή τους, σημαίνει ότι, σε κάθε περίπτωση, τα κράτη μέλη πρέπει να μεταφέρουν τις σχετικές διατάξεις στο εθνικό δίκαιο. Μάλιστα, κρίθηκε, ότι οι δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού, όπως καταστρώνονται στην Οδηγία, έχουν ένα minimum ρυθμιστικής εμβέλειας, ένα ελάχιστο ουσιαστικό περιεχόμενο, το οποίο δεν επιτρέπεται να παραβιασθεί ή να αλλοιωθεί κατά την μεταφορά τους από τα κράτη μέλη (Υπόθεση C-66/22). Βάσει των ανωτέρω, ο Ε λόγος της προσφυγής είναι απορριπτέος.

40. Επειδή, με τον ΣΤ λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επικαλείται τα εξής: «Μη νόμιμος ο όρος 2.2.3.4 στο μέτρο που καθιστά τους δυνητικούς λόγους αποκλεισμού υποχρεωτικούς».

41.Επειδή, ως προς τον ΣΤ λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Η αναθέτουσα, με τις απόψεις, επάγεται τα εξής: «Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 73 και 74 του ν. 4412/2016 που εντάσσονται στην ενότητα 4 «Κριτήρια Ποιοτικής Επιλογής» του Τμήματος ΙΙΙ του Τίτλου 3 του Μέρους Α' του Βιβλίου Ι του νόμου αυτού, ενσωματώθηκαν στο ελληνικό δίκαιο οι διατάξεις του άρθρου 57 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και προβλέπονται οι λόγοι αποκλεισμού από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης προκειμένου να διαφυλάσσεται το δημόσιο συμφέρον και να διασφαλίζεται ο ανόθευτος και θεμιτός ανταγωνισμός μεταξύ των οικονομικών φορέων, καθώς και η τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της παρεπόμενης υποχρέωσης διαφάνειας. Κατά την εθνική νομολογία δεν υφίσταται υποχρέωση αιτιολόγησης του αποκλεισμού, στην περίπτωση που οι λόγοι του άρθρου 73 παρ. 4 του ν. 4412/2016, έχουν αναχθεί από την αναθέτουσα αρχή σε υποχρεωτικοί, με αποτέλεσμα, η διαπίστωση τους, να συνεπάγεται την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να θέσει εκτός διαγωνισμού το φορέα (ΔΕΦΑΘ 908/2025). Επομένως ο συγκεκριμένος όρος είναι απόλυτα σύννομος και θα πρέπει να απορριφθεί ο λόγος αυτός της προδικαστικής προσφυγής». Το Δικαστήριο (Υπόθεση C-66/22) για πρώτη φορά δέχθηκε ρητώς, ότι, σε αντίθεση με τις έως τότε πάγιες νομολογιακές παραδοχές, υφίσταται υποχρέωση μεταφοράς του άρθρου 57, παρ. 4, στα εθνικά δίκαια, καθώς και ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να περιορίσουν την εμβέλεια των προβλεπόμενων στην Οδηγία λόγων αποκλεισμού. Αυτή η παραδοχή αποτελεί στην πραγματικότητα εμπέδωση της αρχής, που είχε ήδη αποκρυσταλλωθεί με την απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση Meca, στην οποία κρίθηκε, ότι, «εφόσον οποιοδήποτε κράτος μέλος αποφασίσει να ενσωματώσει στη νομοθεσία του προαιρετικό λόγο αποκλεισμού προβλεπόμενο στην οδηγία 2014/24, πρέπει να σέβεται τα βασικά χαρακτηριστικά του, όπως προβλέπονται στην οδηγία». Συνεπώς, πλέον ανατρέπεται πλήρως η ευχέρεια των κρατών μελών να παραλείψουν να ενσωματώσουν τους δυνητικούς λόγους αποκλεισμού στα εθνικά τους δίκαια, ενώ παγιώνεται η αρχή, ότι οι δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού, όπως

καταστρώνονται στην Οδηγία, έχουν ένα minimum ρυθμιστικής εμβέλειας, ένα ελάχιστο ουσιαστικό περιεχόμενο, το οποίο δεν επιτρέπεται να παραβιασθεί ή να αλλοιωθεί, κατά την μεταφορά τους από τα κράτη μέλη (Υπόθεση C-66/2022). Αναλυτικότερα, το ΔΕΕ επικαλέσθηκε τρία μεθοδολογικά επιχειρήματα. Το πρώτο στηρίζεται στο γράμμα του άρθρου 57, παρ. 4, από το οποίο το Δικαστήριο συνάγει, ότι η ευχέρεια των κρατών μελών, να υποχρεώσουν τις αναθέτουσες Αρχές να εφαρμόσουν τους δυνητικούς λόγους αποκλεισμού ή να επιτρέψουν να αποφασίσουν οι ίδιες για την εφαρμογή τους, σημαίνει ότι, σε κάθε περίπτωση, τα κράτη μέλη πρέπει να μεταφέρουν τις σχετικές διατάξεις στο εθνικό δίκαιο. Πιο σημαντικό, όμως, παρίσταται το συστηματικό-τελολογικό επιχείρημα. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο αναζήτησε τον σκοπό της πρόβλεψης δυνητικών λόγων αποκλεισμού μέσα από την συνδυαστική ανάγνωση του άρθρου 57, παρ. 4, με την αιτιολογική σκέψη 101 της Οδηγίας και κατέληξε, ότι αυτός συνίσταται προεχόντως στο να εξασφαλίσει στην αναθέτουσα Αρχή το αποκλειστικό προνόμιο, να αξιολογήσει την αξιοπιστία του υποψήφιου οικονομικού φορέα, όσο ακόμη ευρίσκεται εν εξελίξει η διαγωνιστική διαδικασία και πριν την ανάθεση της σύμβασης. Τούτο, διότι, εν όψει του ότι η αναθέτουσα Αρχή θα υποστεί τις συνέπειες μιας εσφαλμένης απόφασης ανάθεσης, πρέπει αυτή να έχει την δυνατότητα να κρίνει, κατά πόσο μπορεί να εμπιστευθεί τον φορέα, εκτιμώντας, η ίδια, κατ' ουσίαν την ακεραιότητα και την αξιοπιστία του. Για λόγους διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων, η σχετική κρίση χρειάζεται να σχηματισθεί επί τη βάσει αντικειμενικών κριτηρίων. Τον ρόλο αυτόν επιτελούν οι δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού. Λογικό επακόλουθο των σκέψεων αυτών είναι, ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν ούτε να παραλείπουν πλήρως την ενσωμάτωση του άρθρου 57, παρ. 4, στην εθνική έννομη τάξη, ούτε να περιορίζουν ουσιαδώς την ρυθμιστική εμβέλεια των προαιρετικών λόγων αποκλεισμού, με αποτέλεσμα να στερούν από τις αναθέτουσες Αρχές την δυνατότητα αξιοποίησή τους. (Υπόθεση C-66/22). Εν όψει των ανωτέρω, ο ΣΤ λόγος της προσφυγής είναι απορριπτέος.

42.Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή και να ακυρωθούν οι όροι της Διακήρυξης, κατά τα εκτεθέντα στις σκέψεις 21 και 29.

Αριθμός Απόφασης: 1421/2025

43.Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφεί στην προσφεύγουσα το παράβολο, που κατέβαλε.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την προδικαστική προσφυγή.

Ακυρώνει τους όρους της Διακήρυξης, κατά τα εκτεθέντα στις σκέψεις 21 και 29.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου στην προσφεύγουσα.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 18 Σεπτεμβρίου 2025 και εκδόθηκε στις 8 Οκτωβρίου 2025, στην Αθήνα.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ilioupolinews
ειδήσεις και νέα για την Ηλιούπολη
ΓΑΡΥΦΑΛΛΙΑ ΣΚΙΑΝΗ **ΗΛΕΚΤΡΑ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**